

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 14. apríla 2011¹

I — Úvod	I - 11964
II — Právny rámec	I - 11967
A — Právo Únie	I - 11967
1. Právna úprava týkajúca sa ochrany duševného vlastníctva	I - 11967
a) Smernica 2001/29 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti	I - 11967
b) Smernica 2004/48 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva	I - 11968
2. Právna úprava týkajúca sa ochrany osobných údajov	I - 11969
a) Smernica 95/46 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov	I - 11969
b) Smernica 2002/58 týkajúca sa spracovávanía osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií	I - 11969
3. Právna úprava týkajúca sa elektronického obchodu: smernica 2000/31 ...	I - 11970
B — Vnútroštátna právna úprava	I - 11970

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

III — Skutkové okolnosti vo veci samej a prejudiciálne otázky	I - 11971
A — Skutkové okolnosti a konanie vo veci samej	I - 11971
B — Prejudiciálne otázky	I - 11974
C — Konanie pred Súdny dvorom	I - 11974
IV — Posúdenie	I - 11975
A — Úvodné poznámky	I - 11975
1. Preformulovanie prvej otázky: EDLP a Charta	I - 11975
2. Štruktúra odpovede	I - 11977
3. Prístup v štyroch etapách	I - 11978
B — Navrhované opatrenie (príkaz na ukončenie porušovania) a požadovaný „systém“ (filtrovanía a blokovania)	I - 11979
1. Systém filtrovanía a blokovania	I - 11980
a) Mechanizmus „filtrovanía“	I - 11980
b) Mechanizmus „blokovania“	I - 11982
2. Vlastnosti súdneho príkazu	I - 11982
a) „bez časového obmedzenia“: pôsobnosť opatrenia ratione temporis	I - 11983
b) „celej prichádzajúcej aj odchádzajúcej elektronickej komunikácie“: pôsobnosť opatrenia ratione materiae	I - 11983
c) „vo vzťahu ku všetkým svojim zákazníkom“: pôsobnosť opatrenia ratione personae	I - 11984
d) „in abstracto a preventívne“: preventívna a odradzujúca funkcia navrhovaného opatrenia	I - 11985
e) „na svoje náklady“: znášanie nákladov spojených s vykonaním navrhovaného opatrenia	I - 11985
3. Predbežný záver	I - 11986

C — Posúdenie opatrenia vo vzťahu k smerniciam a článkom 7, 8 a 11 Charty: „obmedzenie“ v zmysle článku 52 ods. 1 Charty	I - 11988
1. „vykladané najmä vzhľadom na články 7 a 8 Charty“: o rešpektovaní súkromného života a práva na ochranu osobných údajov	I - 11989
a) Ochrana osobných údajov (článok 8 Charty)	I - 11990
b) Dôvernosť elektronických komunikácií (článok 7 Charty)	I - 11992
2. „vykladané najmä vzhľadom na článok 11 Charty“: o záruke slobody prejavu a práve na informácie	I - 11993
3. Predbežný záver	I - 11995
D — O podmienkach obmedzenia výkonu práv a slobôd uznaných Chartou a osobitne o podmienke vzťahujúcej sa na „kvalitu zákona“ (článok 52 ods. 1 Charty)	I - 11995
E — „na základe jediného zákonného ustanovenia“: preskúmanie vnútroštátnej právnej úpravy vo vzťahu k podmienke týkajúcej sa „kvality zákona“ (článok 52 ods. 1 Charty)	I - 12000
V — Návrh	I - 12004

I — Úvod

1. V prejednávanej veci má Súdny dvor možnosť vyjadriť sa k otázke zásahov do

autorského práva a s ním súvisiacich práv na internete, k protiprávnemu sťahovaniu chránených diel, čo je fenomén všeobecne označovaný ako „pirátstvo“ hudobných, filmových, audiovizuálnych a literárnych diel, a bližšie sa pozrieť na boj, ktorý vedú majitelia alebo nositelia týchto práv proti tomu, čo sa

prezentuje ako celosvetová pohroma². Presnejšie je vyzvaný, aby sa z pohľadu práva Únie vyjadril k celkom novej otázke týkajúcej sa životaschopnosti niektorých technických opatrení boja proti pirátstvu, ktoré hoci ich dôveryhodnosť nie je úplne preukázaná a sústavne podliehajú technickému pokroku a vývoju praktík, sú prezentované ako možná vhodná odpoveď na zásahy do práv duševného

vlastníctva, ku ktorým každodenne dochádza „na sieti“.

2 — Zdá sa, že nie je vôbec potrebné zdôrazňovať, že problém internetového pirátstva je celosvetový, že v niektorých krajinách viedol k rôznorodým odpovediam, najčastejšie súdnym [či už proti samotným používateľom internetu, alebo proti poskytovateľom služieb, poskytovateľom internetového pripojenia, poskytovateľom virtuálneho priestoru, autorom softvérov „peer-to-peer“ či služieb [pozri najmä veci Napster, (A&M Records/Napster, 239 F.3d 1004, 9. Cir. 201) a Grokster (Metro-Goldwyn-Mayer Studios/Grokster, 125 S. Ct. 2764, 2005) v Spojených štátoch, vec Kazaa v Austrálii (Kazaa [2005] F. C. A. 1242), ako aj PirateBay vo Švédsku (Svea hovrätt), z 26. novembra 2010 (Vec č. B 4041-09)]; niekedy legislatívnym [napríklad vo Francúzsku zákon nazvaný Hadopi podľa názvu úradu, ktorý sa týmto zákonom zriaďuje: Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur Internet (Vysoký úrad pre šírenie diel a ochranu práv na internete, zákon č. 2009-669 z 12. júna 2009, pomáhajúci šíreniu a ochrane tvorby na internete, JORF č. 135 z 13. júna 2009, s. 96666); v Španielsku Disposición final cuadragésima tercera de la Ley 2/2011, de 4 de marzo, de Economía Sostenible (BOE z 5. marca 2011, s. 25033)], niekedy *sui generis* [pozri napríklad Joint Memorandum of Understanding on an approach to reduce unlawful file sharing podpísané v roku 2008 medzi najväčšími poskytovateľmi internetového pripojenia v Spojenom kráľovstve a zástupcami tvorcov v priemysle duševného vlastníctva], ku ktorým existuje veľa doktrín, ktorú tu zjavne nemožno uvádzať, a to ani v krátkosti, a že diskusia, ktorú uvedený problém vyvoláva je tiež celosvetová a mimoriadne kontroverzná; pre náčrt problému z pohľadu francúzskej doktríny pozri najmä DERIEUX, E., GRANCHET, A.: La lutte contre le téléchargement illégal, Lois DADVSI et HADOPI, Lamy Axe Droit, 2010; pre náčrt problému z pohľadu postoja zastávaneho Komisiou, pozri jej prvú správu o uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode z 21. novembra 2003 [KOM(2003) 702 v konečnom znení, bod 4.7], jej správu o uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva z 22. decembra 2010 [KOM(2010) 779 v konečnom znení, bod 3.3], ako aj jej oznámenie zo 16. júla 2008, „Stratégia v oblasti práv priemyselneho vlastníctva v Európe“ [KOM(2008) 465 v konečnom znení, bod 5.3]. Čo sa týka práce Rady Európy, pozriem sa bližšie na odporúčanie Výboru ministrov CM/Rec(2008)6 členským štátom z 26. marca 2008, o opatreniach na podporu dodržiavania slobody prejavu a právo na informácie vzhľadom na internetové vyhladávače a usmernenia, ktoré majú pomôcť poskytovateľom internetových služieb z júla 2008; pozri tiež správu OECD predloženú 13. decembra 2005 na Working Party on the Information Economy, Digital Broadband Content: Music, DSTI/ICCP/IE(2004)12/FINAL.

2. Prejudiciálnymi otázkami položenými Súdnemu dvoru v prejednávanej veci sa žiada tak o výklad zložitého súboru ustanovení predpisov sekundárneho práva, ako aj primárneho práva, presnejšie Charty základných práv Európskej únie³ vzhľadom na Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd⁴. Treba však hneď na úvod uviesť, že sa v týchto návrhoch nemôžem zaoberať všetkými právnymi otázkami a technickými problémami⁵, ktoré dotknuté opatrenia spôsobujú. Na základe samotného znenia otázok položených vnútroštátnym súdom, ako aj ustanovení, s ohľadom na ktoré tento súd zobrazil skutkovú a právne okolnosti prípadu vo veci samej mu skúsím poskytnúť

3 — Ďalej len „Charta“.

4 — Ďalej len „EDLP“.

5 — Preto nebudú z právneho hľadiska preskúmané dotknuté úkony porušovania autorských práv ani vplyv výnimky na súkromné použitie; a z technického hľadiska nie je možné preskúmať formy protiprávneho sťahovania ani spôsoby ako tomu zabrániť. Všeobecnejšie v tejto súvislosti odkážem na rozsiahlu doktrínu spojenú s právnym vnímaním tohto fenoménu.

užitočnú odpoveď, pričom sa zameriam na tie najdôležitejšie aspekty.

3. V tejto súvislosti je Súdny dvor v zásade vyzvaný, aby vnútroštátneho súdu konkrétne odpovedal, či je z pohľadu práva Únie dovoľené, aby vnútroštátny súd prijal opatrenie, ako je sporné opatrenie vo veci samej, ktorým sa poskytovateľovi internetového pripojenia⁶ ukladá povinnosť zaviesť systém filtrovania a blokovania elektronickej komunikácie. Keďže takéto navrhované opatrenie má úplne odlišný dosah pre daného ISP na jednej strane, a užívateľov ním poskytovaných služieb, či všeobecnejšie užívateľov internetu na druhej strane, preskúmam problematiku z oboch uhlov, hoci sa položená otázka konkrétne týka len práv užívateľov.

4. Takisto je v úvode potrebné spresniť, že táto vec sa líši od veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok *Promusicae*⁷, a to aj napriek tomu,

že právny rámec týchto dvoch vecí a ich všeobecný kontext sú si zjavne podobné. Hoci je v tejto veci potrebné, rovnako ako v už citovanej veci *Promusicae*, vyvážiť požiadavky spojené s ochranou rôznych základných práv, tieto dve veci sú navzájom do tej miery rozdielne, že, ako samotný vnútroštátny súd zdôrazňuje, závery uvedené v rozsudku *Promusicae*, najmä zásada spravodlivej rovnováhy práv, ktorú tento rozsudok stanovil, nie sú dostatočné na to, aby mohol rozhodnúť vo veci samej. Vo veci *Promusicae* sa totiž žiadalo od ISP, aby v súdnom konaní poskytol informácie o totožnosti a adrese bydliska osôb, ktoré boli identifikované IP adresou⁸, presným dátumom a časom pripojenia. Sporné teda bolo prezradenie v rámci konania pred súdom známych a identifikovaných údajov. Vo veci samej sa naopak od poskytovateľa internetového pripojenia vyžaduje, aby zaviedol systém filtrovania elektronickej komunikácie a systém blokovania prenosu elektronickej súborov, o ktorých sa predpokladá, že porušujú právo duševného vlastníctva. Nevyžaduje sa zásah *a posteriori* po zistení porušenia autorského práva alebo súvisiacich práv, ale zásah *a priori*, aby sa takému porušeniu zabránilo, a presnejšie aby sa zaviedol systém, ktorý môže preventívne brániť akémukoľvek budúcemu porušeniu práva duševného vlastníctva⁹, v súlade s podmienkami, ktoré,

6 — Internet service provider, ďalej len „ISP“.

7 — Rozsudok z 29. januára 2008, C-275/06, Zb. s. I-271, návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott 18. júla 2007.

8 — IP adresa je jedinečnou adresou, ktorú používajú nástroje komunikujúce „internetovým protokolom“ na identifikáciu a komunikáciu medzi sebou v počítačovej sieti; pozri najmä Jon Postel ed., Internet Protocol, RFC 791, september 1981, <http://www.faqs.org/rfcs/rfc791.html>. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v už citovanej veci *Promusicae*, body 30 a 31.

9 — Pravda je taká, že hoci, ako ukážem neskôr, sa od príslušného ISP vyžaduje, aby zaviedol „preventívny“ nástroj na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva, treba zdôrazniť, že v prejednávanej veci mu bol uložený príkaz prijatý v dôsledku zistenia porušenia práv duševného vlastníctva v rámci občianskoprávneho konania.

ako uvidíme neskôr, sú sprevádzané značnou neistotou.

5. Po spresnení týchto skutočností je však prirodzene potrebné vykonať preskúmanie situácie, o ktorú ide veci samej, najmä z hľadiska základných práv.

II — Právny rámec

A — Právo Únie

6. Súdny dvor má podať najmä výklad smerníc 2001/29/ES¹⁰ a 2004/48/ES¹¹, týkajúcich sa ochrany duševného vlastníctva, smerníc 95/46/ES¹² a 2002/58/ES¹³ o ochrane

- 10 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).
- 11 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32).
- 12 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355).
- 13 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514).

osobných údajov a smernice 2000/31/ES¹⁴ o elektronickom obchode, medzi ktorými sú zložité vzťahy. Vzhľadom na túto zložitosť budú v rámci prezentácie právneho rámca v dotknutej veci zohľadnené len ustanovenia nevyhnutné na pochopenie sporu vo veci samej.

1. Právna úprava týkajúca sa ochrany duševného vlastníctva

a) Smernica 2001/29 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti

7. Článok 8 smernice 2001/29, nazvaný „Sankcie a opravné prostriedky“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia primerané sankcie a opravné prostriedky vo vzťahu k porušovaniu práv a povinností ustanovených v tejto smernici a prijme [prijmú — *neoficiálny preklad*] všetky nevyhnutné opatrenia, aby sa tieto sankcie a opravné prostriedky uplatňovali. Takto ustanovené sankcie musia byť účinné, primerané a musia mať odrádzajúci účinok.

- 14 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

2. Každý členský štát prijme nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečil, že nositelia práv, ktorých záujmy sú dotknuté konaním porušujúcim právo, ku ktorému dochádza na jeho území, si môžu súdnou cestou vymáhať škody a/alebo žiadať súdny zákaz alebo v potrebných prípadoch zhabanie materiálu porušujúceho ich práva, ako aj zariadení, výrobkov alebo súčiastok, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 2.

3. Členské štáty zabezpečia, aby nositelia práv mali možnosť žiadať o súdny zákaz [súdny príkaz – *neoficiálny preklad*] proti sprostredkovateľom, ktorých služby využívajú tretie strany [tretie osoby – *neoficiálny preklad*] na porušovanie autorského práva alebo s ním súvisiaceho práva.“

opatrenia s cieľom zabrániť akémukoľvek bezprostrednému porušeniu práva duševného vlastníctva, alebo zakázať a v prípade potreby s možnosťou uložiť opakovanú pokutu pri pokračovaní [alebo predbežne zakázať a, ak to vnútroštátne právo dovoľuje, prípadne zároveň uložiť opakovanú pokutu, pokračovanie – *neoficiálny preklad*] v údajnom porušovaní tohto práva alebo podmieniť také pokračovanie zložením záruk určených na zabezpečenie odškodnenia vlastníka práv; príkaz na vykonanie predbežného opatrenia tiež môže byť za tých istých podmienok vydan[ý] proti sprostredkovateľovi, ktorého služby využíva tretia osoba na porušovanie práv duševného vlastníctva; opatrenia vydané proti sprostredkovateľom, ktorých služby využíva tretia osoba na porušovanie autorského práva alebo jemu príbuzných práv upravuje smernica 2001/29/ES.“

b) Smernica 2004/48 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva

9. Článok 11 smernice 2004/48 s názvom „Súdne príkazy“ stanovuje:

8. Článok 9 ods. 1 písm. a) smernice 2004/48 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby súdne orgány na návrh navrhovateľa mohli:

a) vydať proti údajnému porušovateľovi príkaz na vykonanie predbežného

„Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, ak bolo prijaté súdne rozhodnutie vyslovujúce porušenie práva duševného vlastníctva, mohli súdne orgány vydať proti porušovateľovi súdny príkaz zakazujúci ďalšie porušovanie. Ak to umožňuje vnútroštátne právo, za nedodržanie príkazu možno v prípade potreby opakovane uložiť pokutu, aby sa zabezpečilo jeho dodržiavanie. Členské štáty tiež zabezpečia, aby vlastníci práv mali možnosť navrhnúť vydanie súdneho príkazu proti sprostredkovateľom, ktorých služby využíva

tretia strana [tretia osoba – *neoficiálny preklad*] na porušovanie práva duševného vlastníctva; tým nie je dotknutý článok 8 ods. 3 smernice 2001/29/ES.“

b) Smernica 2002/58 týkajúca sa spracovania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií

2. Právna úprava týkajúca sa ochrany osobných údajov

a) Smernica 95/46 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov

10. Článok 13 ods. 1 smernice 95/46 stanovuje:

„Členské štáty môžu prijať legislatívne opatrenia na obmedzenie rozsahu povinností a práv uvedených v článk[u] 6 ods. 1, v článku 10, [článku] 11 ods. 1, [a] v článkoch 12 a 21, keď takéto obmedzenie vytvára nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie údajov o:

...

g) ochrane osoby pracujúcej s údajmi [dotknutej osoby – *neoficiálny preklad*] alebo práv a slobôd ostatných [tretích osôb – *neoficiálny preklad*].“

11. Článok 5 smernice 2002/58 týkajúci sa dôvernosti správy, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty vnútroštátnymi právnymi predpismi zabezpečia dôvernosť správ a príslušných prevádzkových dát prenášaných pomocou verejnej komunikačnej siete a verejne dostupných elektronických komunikačných sietí. Zakážu najmä počúvanie, odpočúvanie, [Zakážu najmä počúvanie, odpočúvanie, uchovávanie – *neoficiálny preklad*] a iné druhy narušovania alebo dohľadu nad správmi a príslušnými prevádzkovými dátami zo strany iných osôb než sú užívatelia bez súhlasu príslušných užívateľov, pokiaľ to nie je zákonne oprávnené v súlade s článkom 15 ods. 1. Tento odsek nebráni technickému uloženiu, ak je to potrebné s cieľom prenosu správy, bez vplyvu na princíp [zásadu – *neoficiálny preklad*] dôvernosti.“

12. Podľa článku 15 ods. 1 smernice 2002/58, ktorý stanovuje uplatňovanie niektorých ustanovení smernice 95/46/ES:

„Členské štáty môžu prijať legislatívne opatrenia na obmedzenie rozsahu práv

a povinností uvedených v článku 5, článku 6, článku 8 ods. 1, 2, 3 a 4 a článku 9 tejto smernice, ak také obmedzenie predstavuje nevyhnutné, vhodné a primerané opatrenie v demokratickej spoločnosti na zabezpečenie národnej bezpečnosti (t. j. bezpečnosti štátu), obrany, verejnej bezpečnosti a na zabránenie, vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie trestných činov alebo neoprávnené používanie elektronického komunikačného systému podľa článku 13 ods. 1 smernice 95/46/ES. Na tento účel členské štáty môžu, medzi iným, prijať legislatívne opatrenia umožňujúce zadržanie údajov na limitované obdobie, oprávnené z dôvodov stanovených v tomto odseku. Všetky opatrenia uvedené v tomto odseku musia byť v súlade so všeobecnými princípmi práva Spoločenstva [všeobecnými zásadami práva Spoločenstva – *neoficiálny preklad*] vrátane tých, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 1 a 2 Zmluvy o Európskej únii.“

3. Právna úprava týkajúca sa elektronického obchodu: smernica 2000/31

13. Článok 15 smernice 2000/31, ktorý uzatvára oddiel 4 týkajúci sa zodpovednosti poskytovateľov sprostredkovateľských služieb, stanovuje zásadu, podľa ktorej neexistuje

žiadna všeobecná povinnosť monitorovať, takto:

„1. Členské štáty neuložia poskytovateľom všeobecnú povinnosť pri poskytovaní služieb, na ktoré sa vzťahujú články 12, 13 a 14, aby monitorovali informácie, ktoré prenášajú alebo ktoré uložili, ani všeobecnú povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by naznačovali, že ide o nezákonnú činnosť.“

2. Členské štáty môžu ustanoviť povinnosť, aby poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti informovali [bezodkladne informovali – *neoficiálny preklad*] príslušné verejné orgány o údajných vykonávaných nezákonných činnostiach alebo o údajných nezákonných poskytovaných informáciách [o údajných nezákonných informáciách poskytovaných príjemcom ich služieb – *neoficiálny preklad*], alebo povinnosť oznamovať príslušným orgánom na ich žiadosť informácie, ktoré by im umožnili identifikáciu príjemcov ich služieb, s ktorými uzatvorili dohody o uložení informácií.“

B — *Vnútroštátna právna úprava*

14. Článok 87 ods. 1 zákona z 30. júna 1994 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom¹⁵, v znení zákona z 10. mája

¹⁵ — *Moniteur belge* z 27. júla 1994, s. 19297.

2007, ktorým sa preberá článok 8 ods. 3 smernice 2001/29 a článok 11 smernice 2004/48, stanovuje:

„Predseda Tribunal de première instance a predseda Tribunal de commerce... konštatujú porušenie autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom a uložia povinnosť ukončiť každé takéto porušenie.

Môžu tiež vydať súdny príkaz ukončiť konanie smerujúci proti sprostredkovateľom, ktorých služby sú využívané tretími osobami na porušovanie autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom.“

III — Skutkové okolnosti vo veci samej a prejudiciálne otázky

A — Skutkové okolnosti a konanie vo veci samej

15. Dňa 24. júna 2004 Société belge des auteurs compositeurs et éditeurs (Sabam) podala predsedovi Tribunal de première instance Bruxelles (súd prvého stupňa v Bruseli) podľa zákona z 30. júna 1994 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom návrh na nariadenie predbežného opatrenia proti spoločnosti Scarlet Extended SA, ktorá

je ISP, s cieľom, aby táto spoločnosť ukončila porušovanie autorských práv.¹⁶

16. Spoločnosť Sabam tvrdí, že spoločnosť Scarlet má ako ISP ideálne postavenie na to, aby prijala opatrenia, ktorými sa dosiahne skončenie porušovania autorského práva jej zákazníkmi, užívateľmi internetu, ktorí protiprávne sťahujú diela uvedené v katalógu spoločnosti Sabam pomocou programov „peer-to-peer“ bez zaplataenia poplatkov, pričom spoločnosť Scarlet z týchto praktík profituje, pretože dané praktiky môžu zvýšiť jej objem prevádzky, a preto aj dopyt po jej službách.

17. Sabam najmä navrhuje, aby súd konštatoval existenciu porušenia autorského práva k hudobným dielam patriacim do jej repertoáru, konkrétne práva na vyhotovenie rozmnoženiny diela a práva na sprístupňovanie diela verejnosti, pričom k týmto porušeniam došlo z dôvodu nepovolenej výmeny hudobných elektronických súborov vykonanej pomocou programov „peer-to-peer“ pri využívaní služieb spoločnosti Scarlet.

18. Sabam sa ďalej domáha, aby bola spoločnosť Scarlet pod hrozbou pokuty uložená povinnosť zabezpečiť ukončenie týchto porušení tým, že znemožní alebo znefunkční akúkoľvek formu zasielania alebo prijímania súborov obsahujúcich hudobné dielo bez povolenia nositeľa práv prostredníctvom programu „peer-to-peer“ jej zákazníkmi.

¹⁶ — Ďalej len „Scarlet“.

19. Napokon Sabam žiadala, aby bola Scarlet povinná, pod hrozbou pokuty, oznámiť do ôsmich dní od doručenia rozsudku prijaté opatrenia, a tiež zverejniť určitý text na prvej strane svojej webovej stránky a zverejniť vydaný rozsudok v dvoch vybratých denníkoch a jednom týždenníku podľa jej vlastného výberu.

20. Rozsudkom z 26. novembra 2004 predseda tohto súdu konštatoval existenciu oznámeného porušenia autorského práva. Pred rozhodnutím o návrhu, ktorým sa daná spoločnosť domáhala skončenia konania, však ustanovil znalca, ktorého poveril preskúmaním, či technické riešenia navrhované spoločnosťou Sabam sú z technického pohľadu uskutočniteľné, či umožňujú filtrovať iba protiprávne výmeny elektronických súborov a či existujú aj iné opatrenia, ktorými by bolo možné kontrolovať používanie programov „peer-to-peer“, a stanovením výšky nákladov takýchto navrhovaných opatrení.

21. Znalec predložil 29. januára 2007 znalecký posudok, ktorého závery, ako vyplývajú z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, znejú:

„1. Sieť *peer-to-peer* je transparentným prostriedkom zdieľania obsahu, teda prostriedkom, ktorý je nezávislý, decentralizovaný a vybavený pokročilými funkciami vyhľadávania a sťahovania.

2. S výnimkou riešenia navrhovaného spoločnosťou Audible Magic sa všetky riešenia usilujú zabrániť používaniu sietí *peer-to-peer*, nezávisle od obsahu, ktorý nimi prechádza.

3. Okrem toho, zo strednodobého hľadiska (2 až 3 roky) nie je trvácnosť riešení filtrovania aplikácií *peer-to-peer* ani zďaleka zaručená z dôvodu rastúceho využívania ochrany šifrovaním v tomto type aplikácií.

4. Riešenie navrhované spoločnosťou Audible Magic je teda jediným, ktoré sa pokúša problém riešiť konkrétnym spôsobom. Toto riešenie, určené hlavne akademickej oblasti, však nemá vo svojej podstate kapacitu, aby reagovalo na objem prevádzky ISP. Využitie tejto techniky ISP spôsobuje z tohto dôvodu vysoké náklady na obstaranie a prevádzku na vyrovnanie tejto nedostatočnej kapacity.

5. Tieto náklady je potrebné porovnať s obdobím, počas ktorého bude toto riešenie efektívne, keďže vyššie uvedené šifrovanie spôsobuje, že toto riešenie je neúčinné aj v rámci priebežného filtrovania.

6. Zavedenie metód interných šetrení používaných v sieťach *peer-to-peer* je síce ťažšie, poskytuje však lepšie výsledky. Tieto metódy sú totiž *a priori* zamerané iba na nezákonnú časť výmen súborov a dokážu rozlíšiť súvislosti, za akých k týmto výmenám dochádza.
7. Tieto metódy navyše nie sú citlivé alebo sú oveľa menej citlivé na šifrovanie a predstavujú podľa môjho názoru najlepšiu investičnú voľbu zo strednodobého a dlhodobého hľadiska na zaručenie dodržiavania autorských práv pri rešpektovaní práv všetkých osôb.“
22. Na základe tohto znaleckého posudku predseda Tribunal de première instance de Bruxelles vydal 29. júna 2007 druhý rozsudok, ktorým uložil spoločnosti Scarlet povinnosť zabezpečiť ukončenie porušovania autorských práv konštatovaného v rozsudku z 26. novembra 2004 tým, že svojim zákazníkom znemožní akúkoľvek formu odosielania alebo prijímania prostredníctvom programu „peer-to-peer“ elektronických súborov obsahujúcich hudobné diela nachádzajúce sa v repertoári spoločnosti Sabam, pod hrozbou pokuty 2500 EUR za každý deň nedodržania rozsudku zo strany Scarlet po uplynutí lehoty šiestich mesiacov.
23. Spoločnosť Scarlet sa proti tomuto rozsudku odvolala 6. septembra 2007 na cour d'appel de Bruxelles.
24. Spoločnosť Scarlet podaním zo 7. decembra 2007 doručenému predsedovi Tribunal de première instance de Bruxelles navrhovala zrušiť alebo aspoň pozastaviť uplatniteľnosť pokuty, ktorá jej bolo uložená. Spoločnosť Scarlet tvrdila, že nie je schopná z vecného ani z časového hľadiska splniť príkaz na ukončenie porušovania, pokiaľ systém Audible Magic nefunguje a nepreukázalo sa, že účinné zablokovanie alebo filtrovanie prevádzky „peer-to-peer“ je pre poskytovateľa internetového pripojenia technicky realizovateľné.
25. Rozhodnutím z 22. októbra 2008 predseda Tribunal de première instance de Bruxelles tento návrh zamietol s tým, že odkladný účinnok odvolania bráni tomu, aby mu účastníci opätovne vec predložili na rozhodnutie. Hoci uznal, že riešenie spoločnosti Audible Magic nebolo možné úspešne uskutočniť, konštatoval, že spoločnosť Scarlet nevykúšala ďalšie blokovacie alebo filtrovacie riešenia, a teda nepreukázala, že príkaz na ukončenie porušovania nebolo možné splniť. Uvedený predseda súdu však pozastavil uplatniteľnosť pokuty až do 31. októbra 2008, aby spoločnosť Scarlet mohla preskúmať ďalšie technické riešenia.

B — *Prejudiciálne otázky*

26. Za týchto okolností sa Cour d'appel de Bruxelles rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu tieto prejudiciálne otázky:

„1. Umožňujú smernice 2001/29 a 2004/48 v spojení so smernicami 95/46, 2000/31 a 2002/58, vykladané najmä vzhľadom na články 8 a 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, členským štátom oprávniť vnútroštátny súd, ktorý má rozhodnúť v spore vo veci samej, aby na základe jediného zákonného ustanovenia, podľa ktorého: „[vnútroštátny súd] môže tiež vydať súdny príkaz ukončiť konanie smerujúci proti sprostredkovateľom, ktorých služby sú využívané tretími osobami na porušovanie autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom“, uložil poskytovateľovi prístupu na internet (skrátene ISP) povinnosť zaviesť vo vzťahu ku všetkým svojim zákazníkom, *in abstracto* a preventívne, výlučne na svoje náklady a bez časového obmedzenia, systém filtrovania celej elektronickej komunikácie, tak vstupujúcej, ako aj vystupujúcej a prechádzajúcej jeho službami, najmä využitím programov *peer-to-peer*, pričom tento systém by mal za cieľ jednak identifikovať na jeho sieti obeh elektronických súborov obsahujúcich hudobné, kinematografické alebo audiovizuálne dielo, o ktorom navrhovateľ

tvrdí, že k nemu má práva, a jednak následne blokovat' prenos týchto súborov, buď pri zaslaní požiadavky alebo pri ich odosielaní?

2. V prípade kladnej odpovede na otázku [č. 1], ukladajú tieto smernice vnútroštátnemu súdu – ktorý má rozhodnúť o návrhu na uloženie súdneho príkazu smerujúceho proti sprostredkovateľovi, ktorého služby sú využívané tretími osobami na porušovanie autorského práva – povinnosť uplatňovať zásadu proporcionality vtedy, keď má rozhodnúť o účinnosti a odradzujúcom účinku navrhovaného opatrenia?“

C — *Konanie pred Súdnym dvorom*

27. Spoločnosť Scarlet, spoločnosť Sabam spoločne s Belgian Entertainment Association Video (ďalej len „BEA Video“) a Belgian Entertainment Association Video (ďalej len „BEA Music“), ako aj Internet Service Provider Association (ďalej len „ISPA“) a Belgické kráľovstvo, Česká republika, Holandské kráľovstvo, Poľská republika, Fínska republika a Európska komisia predložili písomné pripomienky.

28. Súdny dvor vypočul zástupcov spoločnosti Scarlet, spoločnosti Sabam, združenia ISPA, ako aj splnomocnených zástupcov

Belgického kráľovstva, Českej republiky, Talianskej republiky, Holandského kráľovstva, Poľskej republiky a splnomocneného zástupcu Európskej komisie na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 13. januára 2011.

IV — Posúdenie

A — Úvodné poznámky

1. Preformulovanie prvej otázky: EDLP a Charta

29. Vnútroštátny súd uvádza, že jeho prvá prejudiciálna otázka sa týka výkladu viacerých ustanovení sekundárneho práva Únie „s ohľadom na články 8 a 10 EDLP“. Pri tom sa celkom iste môže opierať o článok 6 odsek 3 Zmluvy o EÚ, podľa ktorého „základné práva tak, ako sú zaručené [EDLP]... predstavujú všeobecné zásady práva Únie“. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť úvodné poznámky, ktoré povedú k presnému preformulovaniu otázky.

30. Predovšetkým ten istý článok 6 Zmluvy o EÚ vo svojom úvode v odseku 1 prvom pododseku stanovuje, že Charta „má rovnakú právnu silu ako zmluvy“, čo Súdny dvor zdôraznil vo svojej najnovšej judikatúre.¹⁷ Keďže práva, slobody a zásady uvedené v Charte majú teda samé osebe právnu silu, ktorá má navyše najvyššiu záväznosť, odvolanie sa na tieto všeobecné zásady nie je nevyhnutné, pretože uvedené práva, slobody a zásady sa môžu stotožniť so všeobecnými zásadami. Táto skutočnosť svedčí skôr v prospech preskúmania otázky s ohľadom na ustanovenia Charty, než vo vzťahu k ustanoveniam EDLP, ktoré sú si rovnocenné.¹⁸

31. Ďalej, článok 52 ods. 3 Charty stanovuje, že „v rozsahu, v akom... charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v [EDLP], zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore“, pričom spresňuje, že „toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto

17 — Pozri najmä najnovšie rozsudky zo 14. októbra 2010, Fuß, C-243/09, bod 66; z 9. novembra 2010, Volker und Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, bod 45 a nasl., ako aj B a D, C-57/09 a C-101/09, bod 78; z 12. novembra 2010, Asparuhov Estov, C-339/10, bod 12; z 23. novembra 2010, Tsakouridis, C-145/09, bod 52; z 22. decembra 2010, DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft, C-279/09, bod 30; z 22. decembra 2010, Sayn-Wittgenstein, C-208/09, bod 52; Gavieiro Gavieiro a Iglesias Torres, C-444/09 a C-456/09, bod 75, ako aj Aguirre Zarraga, C-491/10 PPU, a z 1. marca 2011, Association Belge des Consommateurs Test-Achats a i., C-236/09, bod 16.

18 — V tomto zmysle pozri tiež návrhy, ktoré 5. apríla 2011 predniesol generálny advokát Bot vo veci C-108/10, Scatlolon.

práv“. ¹⁹ Vzhľadom na okolnosti vo veci samej pritom práva zaručené v článku 8 EDLP „zodpovedajú“ v zmysle článku 52 ods. 3 Charty právam zaručeným v článku 7 („rešpektovanie súkromného a rodinného života“) a článku 8 („ochrana osobných údajov“) Charty, rovnako ako práva zaručené v článku 10 EDLP „zodpovedajú“ právam zaručeným v článku 11 Charty („Sloboda prejavu a právo na informácie“) bez ohľadu na rozdiely v použitých formuláciách a pojmoch. ²⁰

32. Napokon treba uviesť, že ustanovenia EDLP, ktoré za určitých podmienok umožňujú obmedzenie zaručených práv a slobôd, v prejednávanej veci ide o článok 8 ods. 2 a článok 10 ods. 2 EDLP, tiež zodpovedajú príslušnému ustanoveniu Charty, konkrétne odseku 1 článku 52 Charty nazvanému „Rozsah a výklad práv a zásad“, ktorého znenie, hoci je mierne odlišné, je spoločné pre všetky práva a slobody, ktoré Charta zaručuje.

33. Toto ustanovenie článku 52 ods. 1 podriaďuje „akékoľvek obmedzenie výkonu práv

a slobôd“ viacerým podmienkam. Samotný výraz „obmedzenie“ zodpovedá výrazu „zá-sah“ použitému v článku 8 EDLP a výrazu „obmedzenia“ použitému v článku 10 EDLP, čo sú ustanovenia, ktoré stanovujú rôzne podmienky, ktoré tiež vo veľkej miere zodpovedajú podmienkam stanoveným v článku 52 ods. 1 Charty a na ktorých výklad poskytnutý Európskym súdom pre ľudské práva musí Súdny dvor prihliadať. ²¹ V rozsahu, v akom sú tieto podmienky navzájom odlišné, je podľa môjho názoru zrejmé, že bude potrebné ustanovenia Charty vykladať autonómne. ²²

34. V dôsledku toho a vzhľadom na vyššie uvedené výhrady navrhujem zmeniť otázku vnútroštátneho súdu tak, že odkaz na články 8 a 10 EDLP sa nahradí odkazom na „články 7, 8 a 11 Charty, v spojení s článkom 52 ods. 1 Charty, v prípade potreby vykladané vzhľadom na články 8 a 10 EDLP“.

19 — Pozri rozsudky z 5. októbra 2010, *McB.*, C-400/10 PPU, Zb. s. I-8965, bod 53, a *DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft*, už citovaný, bod 35.

20 — V tejto súvislosti pozri tiež vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade Charty podľa článku 52 ods. 7 a predovšetkým vysvetlivky k článkom 7, 8, 11 a 52 Charty.

21 — Ako Súdny dvor pripomenul v bode 35 už citovaného rozsudku *DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft*, „zmysel a rozsah zaručených práv [je] určen[ý] nielen znením EDLP, ale aj najmä judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva“ v súlade s vysvetlivkami vypracovanými s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade Charty podľa jej článku 52 ods. 7.

22 — Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré som predniesol 1. marca 2011 vo veci *Samba Diouf*, prebiehajúcej na Súdnom dvore, C-69/10, bod 42.

2. Štruktúra odpovede

35. Spoločnosť Scarlet a združenie ISPA, ako aj belgická, česká, talianska, holandská, poľská a fínska vláda sa na základe vecnej analýzy príslušných ustanovení všeobecne domnievajú, pričom majú odlišný prístup k problému, že právo Únie bráni prijatiu takého opatrenia, ako je navrhované v predmetnej veci. Komisia tvrdí, že hoci dotknuté smernice samé osebe nebránia zavedeniu takého systému filtrovania a blokovania, ako je požadovaný systém, konkrétne podmienky jeho zavedenia však nie sú v súlade so zásadou proporcionality. V podstate sa teda domnieva, že vnútroštátny prvostupňový súd v konečnom dôsledku porušil požiadavky, ktoré vyplývajú zo zásady proporcionality, pričom ustanovenia vnútroštátneho práva nie sú samé osebe protiprávne.

36. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že článok 52 ods. 1 Charty vyžaduje, aby akékoľvek obmedzenie práv a slobôd rešpektovalo okrem iných podmienok aj zásadu proporcionality. Zásadu proporcionality je nepochybne potrebné dodržiavať, pokiaľ sa otvára otázka, či nedochádza k obmedzeniu v zmysle tohto ustanovenia, čiže ju treba dodržiavať nielen vo fáze konkrétneho uplatnenia obmedzenia súdom, čo je práve predmetom druhej

otázky, ale aj vopred, vo fáze všeobecného vymedzenia znenia tohto ustanovenia zákonodarcom. Podľa môjho názoru je práve v tomto aspekte argumentácia Komisie nesprávna.

37. V každom prípade je nepochybné, že ak samotný „zákon“ musí podliehať preskúmaniu proporcionality, k tomuto preskúmaniu môže dôjsť až po prípadnom zistení samotnej „existencie“ uvedeného zákona. V tomto ohľade nie je náhoda, že prvou podmienkou akéhokoľvek obmedzenia výkonu práv a slobôd uznaných v Charte, zakotvenou v jej článku 52 ods. 1 je, že toto obmedzenie musí byť „ustanovené zákonom“. Znamená to, že ak sa teda vnútroštátny súd pýta, či dotknuté opatrenie môže byť prijaté „na základe jediného zákonného ustanovenia“, ktoré cituje, v prvom rade nás vyzýva o preskúmanie, či bola dodržaná táto prvá podmienka. Uvedený aspekt otázky je podľa môjho názoru neprehliadnuteľný a má prednosť pred všetkými ostatnými.²³ V prípade neexistencie „zákona“ v zmysle článku 52 ods. 1 Charty totiž nie je potrebné skúmať postupne podmienky, ktorými je podmienené akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v Charte, a najmä podmienku proporcionality. Hoci

23 — Presne v tomto zmysle znela otázka, ktorú som konkrétne položil na pojednávaní jednotlivým účastníkom.

Súdny dvor mal len zriedka možnosť zaoberať sa touto podmienkou,²⁴ táto podmienka je obsiahnutá v článkoch 8 a 10 EDLP a už dlhú dobu sa k nej viaže bohatá judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, čo je dôvod, pre ktorý bude potrebné túto judikatúru preskúmať na poskytnutie úplnej a najmä užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu.

prvú otázku záporne, nebude potrebné skúmať druhú otázku.²⁵

3. Prístup v štyroch etapách

38. Cour d'appel de Bruxelles predkladá svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania formou dvoch otázok, z ktorých druhá, ktorá sa týka rešpektovania zásady proporcionality vnútroštátnymi súdmi, je položená v prejednávanej veci len subsidiárne pre prípad, že Súdny dvor odpovie kladne na prvú otázku. Rád by som uviedol, že vzhľadom na to, že ďalej dospejem k záveru o potrebe odpovedať na

39. Znamená to, že už samotné znenie prvej prejudiciálnej otázky, ktorá je mimoriadne rozsiahla a presná, mi umožní rozvinúť argumentáciu, pričom sa budem opierať priamo o jednotlivé prvky, ktoré obsahuje. Preto navrhujem predložiť moju argumentáciu v štyroch etapách.

24 — Pre prípady, v ktorých Súdny dvor len „spomenul“ podmienku, pozri najmä rozsudky z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, 46/87 a 227/88, Zb. s. 2859, bod 19; zo 17. októbra 1989, Dow Benelux/Komisia, 85/87, Zb. s. 3137, bod 30 a nasl.; z 26. júna 1997, Familiapress, C-368/95, Zb. 1997 s. I-3689, bod 26; z 11. júla 2002, Carpenter, C-60/00, Zb. s. I-6279, bod 42, a z 1. júla 2010, Knauf Gips/Komisia, C-407/08 P, Zb. s. I-6375, bod 91; pre prípad, v ktorom Súdny dvor preskúmal „splnenie“ podmienky, pozri rozsudok Volker und Markus Schecke a Eifert, už citovaný, bod 66. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v už citovanej veci Promusicae, bod 53.

40. Po prvé bude potrebné sa podrobne zaoberať povahou a charakteristickými vlastnosťami opatrenia, ktoré má vnútroštátny súd vydať, alebo presnejšie či má byť zavedenie systému filtrovania a blokovania v prejednávanej veci potvrdené alebo zrušené v odvolacom konaní, pričom treba rozlíšiť povahu navrhovaného opatrenia, t. j. samotného príkazu na ukončenie porušovania a povahu jeho obsahu. Už z preskúmania tohto opatrenia by malo byť možné poskytnúť základnú odpoveď na položenú otázku prinajmenšom z hľadiska práv a záujmov spoločnosti Scarlet. Keďže sa však primárne žiada o odpoveď na položenú otázku s ohľadom na základné práva užívateľov služieb spoločnosti Scarlet

25 — Ďalej v týchto návrhoch sa teda bude odkazovať len na prejudiciálnu otázku v jednotnom čísle.

a všeobecne užívateľov internetu, bude potrebné, aby som ju preskúmal podrobnejšie z tohto hľadiska.

či z pohľadu užívateľov služieb spoločnosti Scarlet a všeobecnejšie užívateľov internetu je možné také opatrenie, ako je navrhované, prijať len na základe ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré uviedol vnútroštátny súd.

41. Na základe tohto preskúmania bude teda následne možné preskúmať navrhované opatrenie vo vzťahu k jednotlivým uvedeným smerniciam a konkrétne príslušným ustanoveniam Charty, ako sú prípadne vykladané s ohľadom na znenia príslušných ustanovení EDLP uvedených vnútroštátnym súdom. Dôkladná analýza predmetného opatrenia mi totiž musí umožniť posúdiť opatrenia z hľadiska obmedzenia práv a slobôd ustanovených v článku 52 ods. 1 Charty.

B — Navrhované opatrenie (príkaz na ukončenie porušovania) a požadovaný „systém“ (filtrovanie a blokovanie)

42. Keďže sa toto opatrenie, ako uvediem neskôr, zdá byť „obmedzením“ výkonu práv a slobôd uznaných Chartou v zmysle jej článku 52 ods. 1, po tretie bude potrebné preskúmať, za akých podmienok by toto obmedzenie bolo prípustné, pričom pozornosť sa bude venovať predovšetkým požiadavke, aby obmedzenie bolo „ustanovené zákonom“. Vzhľadom na znenie prejudiciálnej otázky a s cieľom poskytnúť na ňu užitočnú odpoveď nie je totiž potrebné preskúmať opatrenie aj s ohľadom na ostatné podmienky uvedené v danom ustanovení.

43. Vzhľadom na tieto úvahy bude po štvrté a v poslednom rade preskúmaná otázka,

44. Čo sa týka tejto otázky, vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či môže súd niektorého členského štátu „uložiť [ISP] povinnosť zaviesť vo vzťahu ku všetkým svojim zákazníkom, *in abstracto* a preventívne, výlučne na svoje náklady a bez časového obmedzenia, systém filtrovania celej elektronickej komunikácie, tak vstupujúcej, ako aj vystupujúcej a prechádzajúcej jeho službami, najmä využitím programov [peer-to-peer], pričom tento systém by mal za cieľ jednak identifikovať na jeho sieti obeh elektronických súborov obsahujúcich hudobné, kinematografické alebo audiovizuálne dielo, o ktorom navrhovateľ tvrdí, že k nemu má práva, a jednak následne blokovat prenos týchto súborov, buď pri zaslaní požiadavky alebo pri ich odosielení“, a to všetko vo forme príkazu na ukončenie konania.

45. Práve s ohľadom na pojmy a výrazy použité v tejto časti otázky preskúvam vlastnosti samotného systému filtrovania a blokovania, ako aj súdny príkaz, ktorého vydanie sa žiada.

a) Mechanizmus „filtrovania“

1. Systém filtrovania a blokovania

46. „Systém“, ktorý sa má zaviesť, má mať dve funkcie. Po prvé musí zabezpečiť filtrovanie celej komunikácie prechádzajúcej sieťou spoločnosti Scarlet s cieľom zistiť, alebo prípadne izolovať tú komunikáciu, ktorá sa týka porušenia autorského práva.²⁶ Na základe daného filtrovania musí systém po druhé zaistiť zablokovanie tej komunikácie, ktorá sa skutočne týka porušenia autorského práva, buď „pri zaslaní požiadavky“, alebo „pri odosielaní [súborov]“.²⁷ Hoci účinnosť systému filtrovania je podmienkou účinnosti mechanizmu blokovania, zdá sa, že hoci obe tieto činnosti sú úzko spojené, sú veľmi odlišné, a teda majú odlišný dopad.

²⁶ — Ďalej len „systém filtrovania“.

²⁷ — Ďalej len „mechanizmus blokovania“.

47. Vnútroštátny súd uvádza, že podľa navrhovaného opatrenia by spoločnosť Scarlet bola povinná najprv zaviesť pre všetkých svojich zákazníkov systém filtrovania celej prichádzajúcej aj odchádzajúcej elektronickej komunikácie prechádzajúcej jej službami, a najmä komunikácie „peer-to-peer“. Uvádza, že cieľ sledovaný týmto filtrovaním je „identifikovať... obeh elektronických súborov obsahujúcich hudobné, kinematografické alebo audiovizuálne dielo, o ktorom [spoločnosť Sabam] tvrdí, že k nemu má práva“.

48. Predmet kontroly je presne definovaný tak, že musí umožniť filtrovanie prichádzajúcej a odchádzajúcej elektronickej komunikácie prechádzajúcej službami spoločnosti Scarlet. Toto filtrovanie musí samo osebe umožniť identifikovanie „elektronických súborov“ odoslaných a prijatých zákazníkmi služieb spoločnosti Scarlet, o ktorých sa predpokladá, že porušujú autorské právo alebo práva súvisiace s autorským právom. Kontrola, ktorá má byť zavedená a ktorá sa skladá z fázy filtrovania a fázy identifikácie, je teda hlavne definovaná pomocou výsledkov, ku ktorým má smerovať vo vzťahu k cieľu blokovania súborov odhalených ako súbory porušujúce práva duševného vlastníctva. Musí ju

byť možné prispôbiť aj technologickému vývoju. Aby bola účinná, musí byť systematická a zároveň univerzálna a progresívna.²⁸

predpokladá, že boli pirátsky stiahnuté.²⁹ Súdny dvor tak nemá k dispozícii žiadnu informáciu o rozsahu ani o hĺbke kontroly, ktorá sa má vykonať.

49. Treba uviesť, že vnútroštátny súd ani spoločnosť Sabam nepredložili nijakú informáciu o konkrétnych podmienkach, za ktorých táto kontrola môže alebo musí byť vykonaná, ani o spôsoboch filtrovania, ani o postupoch, akými sa zisťujú súbory, o ktorých sa

50. Hoci treba v tejto súvislosti pripomenúť, že nie Súdnemu dvoru, ale vnútroštátnemu súdu prináleží prípadne skúmať technické aspekty tejto otázky,³⁰ treba spresniť, že spôsob

28 — Vo svojich vyjadreniach však spoločnosť Sabam zdôrazňuje, že opatrenie, ktoré sa navrhuje, sa týka len komunikácie „peer-to-peer“. Výraz „peer-to-peer“ (medzi rovnocennými stranami) označuje spôsob komunikácie, v rámci ktorej počítače zapojené priamo do siete, si vymieňajú údaje prostredníctvom programov používajúcich špecifické protokoly, pričom týmito údajmi môžu byť súbory („file sharing“, o ktoré ide v tejto veci), ale aj napríklad telefonické služby ako Skype. Ako príklad je možné uviesť tieto protokoly a programy typu „file sharing“: BitTorrent (Azureus, BitComet, Shareaza, MlDonkey...), eDonkey (eDonkey2000, MlDonkey), FastTrack (Kazaa, Grokster, iMesh, MlDonkey), Gnutella (BearShare, Shareaza, Casbos, LimeWire, MlDonkey...), Gnutella2 (Shareaza, Trustyfiles, Kiwi Alpha, FileScope, MlDonkey...), OpenNap (Napster, Lopster, Teknap, MlDonkey); pre presnejšie vysvetlenie „peer-to-peer“ pozri najmä STEVENS, R.: Peer-to-Peer (P2P) Resource Sharing, júl 2010 (na internetovej stránke Oxfordskej univerzity, Information and Communications Technology <<http://www.ict.ox.ac.uk/oxford/rules/p2p.xml>>). Spoločnosť Sabam spresňuje, že opatrenie má „znemožniť akúkoľvek formu odosielania alebo prijímania... elektronických súborov obsahujúcich hudobné diela prostredníctvom programu „peer to peer“ nachádzajúcich sa v repertoári spoločnosti Sabam“. Vnútroštátny súd musí rozhodnúť, či ide o taký prípad, a najmä, či sa systém prípadne musí uspokojiť aj na iné metódy, ktoré sú alternatívne k výmene súborov „peer-to-peer“, akými sú „Streaming“ (postupné sťahovanie) a „direct download“ (priame sťahovanie, napríklad prostredníctvom RapidShare alebo MegaUpload). Súdny dvor, ktorý je viazaný znením prejudiciálnej otázky, ktorá mu je položená, a odôvodnením daného rozhodnutia vnútroštátneho súdu, musí vychádzať zo zásady, že navrhovaný systém filtrovania a blokovania sa týka „najmä“, a teda nie výlučne komunikácie uskutočnenej prostredníctvom programov „peer-to-peer“.

29 — To je nevyhnutný dôsledok zásady „technologickéj neutrality“, ktorú obhajuje spoločnosť Sabam, podľa ktorej navrhované opatrenie neukladá spoločnosti Scarlet prijatie nijakej konkrétnej technológie.

30 — So všetkou náležitou obozretnosťou, ktorú je možné očakávať od osoby, ktorá nie je odborníkom v danej oblasti, sa zdá, že zavedenie systému filtrovania a blokovania sa môže zakladať na viacerých mechanizmoch zisťovania. Rozlišujeme: 1. zistenie použitého protokolu komunikácie: keďže každý protokol „peer-to-peer“ má svoje vlastné mechanizmy pre správu siete a koordináciu komunikácie, je možné zaviesť filtre, ktoré budú vyhľadávať v každom IP pakete stopu typickú pre každý protokol (podpis). Keď je podpis známy, je ďalej možné buď zablokovať alebo značne spomaliť s cieľom odradiť osobu od takého konania, celú komunikáciu používajúcu tento protokol, alebo zaviesť možnosti dôkladnej kontroly obsahu súborov, aby boli zablokované len tie, ktoré sú považované za súbory porušujúce právo; 2. zisťovanie obsahu vymieňaných súborov: tento druh systému môže buď zisťovať počítačovú stopu, ktorá bola predtým uložená v súbore, alebo porovnať elektronickú podobu súboru so skôr vyhotovenými podobami diel. Systém CopySense od spoločnosti Audible Magic, ktorý je spomenutý vo vnútroštátnom rozhodnutí, je takýmto systémom; 3. zisťovanie správanía sa účastníkov spornej elektronickej komunikácie: zisťovanie portov elektronickej komunikácie, zisťovanie otvorenia počítačom server/klient viacerých spojení s ďalšími klientmi; odhalovanie žiadostí o vyhľadávanie/prenos súborov, či zisťovanie šifrovania komunikácie ako dôkaz o pokuse o obchádzanie opatrení zameraných na zisťovanie. Pokiaľ ide o prehľad rôznych možných technických riešení, pozri napríklad správu Mruzých-Brugidou z 9. marca 2005 a správu Olivennes o vývoji a ochrane kultúrnych diel na nových sieťach z 23. novembra 2007, ktorou sa inšpiroval zákon Hadopi.

filtrovania, ktoré sa má vykonať, má celkom zjavne význam z právneho hľadiska.³¹

b) Mechanizmus „blokovania“

51. Vnútroštátny súd uvádza, že mechanizmus blokovania sa musí zapojiť buď pri „odosielaní“, alebo pri „zaslaní požiadavky“, neposkytol však žiadne ďalšie spresnenie týkajúce sa spôsobu fungovania daného mechanizmu. Spoločnosť Sabam trvá na tom, že mechanizmus, ktorý sa má použiť musí byť v zásade definovaný svojim účelom, ktorým je „znemožniť akúkoľvek formu odosielania alebo prijímania elektronických súborov obsahujúcich hudobné diela prostredníctvom programu ‚peer to peer‘ nachádzajúcich sa v repertoári spoločnosti Sabam“. Spresňuje, že ide o to, aby sa zabránilo oznámeniu určitých informácií doručením tzv. odkazov „time out“, ktoré informujú o nemožnosti realizácie prenosu.

52. V skutočnosti³² je nemožné presne opísať spôsob konkrétneho fungovania, tzv. *modus*

31 — Bez ohľadu na zásadu technologickej neutrality, ktorú obhajuje spoločnosť Sabam, nie je ani výber systému, ktorý má byť zavedený, z technologického hľadiska neutrálny. Napríklad je možné dôvodne očakávať, že systém filtrovania podľa obsahu celej komunikácie bude mať pravdepodobne väčší dopad na komunikačnú sieť ako filtrovanie súborov vymieňaných podľa protokolu, ktorého podpis je identifikovaný.

32 — Práve toto je priamy dôsledok úvahy o technologickej neutralite zastávanej spoločnosťou Sabam.

operandi, systému filtrovania a mechanizmu blokovania, ktoré sa majú navrhovaným opatrením zaviesť. Rozsah požadovaného filtrovania, t. j. osoby dotknuté kontrolami, spolu s komunikáciou dotknutou kontrolami a rozsahom vykonávanej kontroly, je veľmi všeobecný a zároveň čiastočne neurčitý. Preto nemožno vopred určiť jeho konkrétny dopad na výmenu údajov, ani celkové finančné náklady, najmä náklady na jeho zavedenie a na údržbu.

2. Vlastnosti súdneho príkazu

53. Povaha a základné vlastnosti požadovaného systému filtrovania a blokovania, ako sú opísané, majú priamy vplyv na samotnú povahu opatrenia, o ktorého vydanie je súd požiadaný. Veľmi všeobecný rozsah systému, ktorý má byť zavedený, spôsobuje, že pôsobnosť *ratione personae* a *ratione materiae* navrhovaného opatrenia formou súdneho príkazu musí byť tiež všeobecnej povahy, rovnako ako jeho pôsobnosť *ratione temporis*, ako to spresňuje vnútroštátny súd.

54. Navrhované opatrenie má aj ďalšie vlastnosti, ktoré treba zdôrazniť. Jednak ukladá spoločnosti Scarlet preventívne povinnosť dosiahnuť určitý výsledok pod hrozbou

pokuty, a jednak ukladá tejto spoločnosti povinnosť znášať náklady zavedenia systému filtrovania a blokovania. Toto opatrenie teda definuje aj jeho primárny cieľom, ktorým je preniesť na ISP právnu zodpovednosť a finančnú záťaž spojenú s bojom proti protiprávnemu sťahovanie pirátskych diel na internete. Týmito vlastnosťami sa budem zaoberať podrobnejšie.

filtrovania a blokovania definovaný len účinnosťou svojich výsledkov vo vzťahu k sledovanému cieľu, ktorým je ochrana práv duševného vlastníctva.

a) „bez časového obmedzenia“: pôsobnosť opatrenia *ratione temporis*

55. Vnútroštátny súd spresňuje, že opatrenie sa navrhuje „bez časového obmedzenia“. Pokiaľ ide o spoločnosť Sabam, tá vo svojich písomných vyjadreniach potvrdila, že navrhovaný súdny príkaz nemôže byť časovo obmedzený inak, než je obmedzená doba ochrany samotného autorského práva. Trvá tiež na progresívnej povahe opatrenia, ktoré musí byť prispôsobené technologickému vývoju, a musí byť teda možné upravovať ho.

56. Navrhovaným opatrením sa ukladá spoločnosti Scarlet a, ako uvediem neskôr, ISP vo všeobecnosti, stála a trvalá povinnosť hľadať, testovať, zavádzať a aktualizovať systém

b) „celej prichádzajúcej aj odchádzajúcej elektronickej komunikácie“: pôsobnosť opatrenia *ratione materiae*

57. Ako som už uviedol, komunikácia podliehajúca filtrovaniu a prípadne blokovaniu nie je nijako špecifikovaná. Nie je možné určiť, či sa kontrola musí vzťahovať na celú komunikáciu, alebo len na tú, ktorá sa uskutočňuje prostredníctvom programov „peer-to-peer“, pričom je však zrejmé, že na to aby kontrola, ktorá má byť zavedená, viedla k účinným výsledkom, musí byť súčasne systematická a univerzálna.

58. Preto navrhované opatrenie, ktoré je síce označené len ako návrh na vydanie obyčajného súdneho príkazu určeného ISP v občianskoprávnom konaní, ktorým sa má konštatovať a potrestať zásah do práv duševného vlastníctva, ako aj nahradiť z toho vyplývajúca škoda, v skutočnosti smeruje k zavedeniu stáleho a trvalého systematického a univerzálného systému filtrovania celej elektronickej komunikácie prechádzajúcej službami uvedeného ISP.

c) „vo vzťahu ku všetkým svojim zákazníkmi“: pôsobnosť opatrenia *ratione personae*

porušenie autorského práva vopred a špeci-
ficky individualizované.

59. Cieľom systému, ktorý má byť zavedený, čo priamo vyplýva z kontroly univerzálnosti filtrovania komunikácie, je dohliadať na komunikáciu všetkých užívateľov služieb príslušného ISP, teda nielen jeho zákazníkov. Ako spoločnosť Sabam spresnila vo svojich písomných vyjadreniach, nie je relevantné, či ide o komunikáciu od zákazníka daného ISP alebo smerom k nemu. Aby bol systém účinný, musí, ako vyplýva zo samotného znenia prejudiciálnej otázky, fungovať bez toho, aby osoby, ktoré sa údajne dopustili porušenia autorského práva, boli vopred individualizované, a bez ohľadu na zmluvný vzťah medzi uvedenými osobami a ISP.

60. Systém, ktorý má byť zavedený, musí umožniť zablokovať odoslanie užívateľom internetu, ktorému spoločnosť Scarlet poskytuje služby, každého súboru údajne porušujúceho právo, ktoré spravuje a zhromažďuje, a jeho ochranu zabezpečuje spoločnosť Sabam, akémukoľvek inému používateľovi internetu bez ohľadu na to, či danému používateľovi poskytuje alebo neposkytuje služby spoločnosť Scarlet. Musí však tiež umožniť zablokovať prijatie každým užívateľom internetu, ktorému poskytuje služby spoločnosť Scarlet, akéhokoľvek súboru porušujúceho autorské právo, ktorý pochádza od akéhokoľvek iného užívateľa internetu bez ohľadu na to, či danému používateľovi poskytuje alebo neposkytuje služby spoločnosť Scarlet. Systém musí umožniť zablokovať akýkoľvek súbor, ktorého obsah sa nachádza v repertoári spoločnosti Sabam bez toho, aby bolo

61. Okrem toho treba zdôrazniť aj ďalší rozmer veľkého dopadu, ktorý má navrhované opatrenie. Hoci je zrejmé, že v spore vo veci samej proti sebe stoja len spoločnosti Sabam a Scarlet, z uznesenia vnútroštátneho súdu, ako aj z písomných vyjadrení jednotlivých vedľajších účastníkov konania vyplýva, že rozsah sporu nevyhnutne presahuje záujmy účastníkov konania vo veci samej. Je nepochybné, že riešenie sporu vo veci samej, ktoré bude prijaté, bude rozšírené a zovšeobecnené nielen na všetkých ISP, ale aj všeobecne na ďalšie významné internetové subjekty,³³ a to nielen v členskom štáte, z ktorého pochádzajú prejudiciálnej otázky, ale aj vo všetkých členských štátoch, či dokonca mimo nich.³⁴ Otázka, ktorú sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora spočíva, ako som už zdôraznil v tom, aby Súdny dvor rozhodol, či právo Únie bráni tomu, aby daný vnútroštátny súd mal právomoc prijať také opatrenie, ako je navrhované opatrenie, a všeobecne, či bráni tomu, aby majitelia práv mohli zintenzívniť svoj boj proti protiprávnemu sťahovaniu tým, že podajú

33 — Navyše Súdnemu dvoru už bola predložená rovnaká prejudiciálna otázka v rámci iného sporu medzi spoločnosťou Sabam a Netlog, platformou pre sociálne siete, pozri vec Sabam, C-360/10, prebiehajúca na Súdnom dvore, Ú. v. EÚ C 288, s. 18.

34 — Rozhodnutia belgických súdov v tejto veci mali totiž veľký ohlas za hranicami Európy, čo možno konštatovať na základe zbežného vyhľadania na internete.

viacero návrhov takejto povahy vo všetkých členských štátoch i mimo nich.³⁵

bezprostredného porušenia autorského práva alebo práv súvisiacich s autorským právom *in concreto* súdom v rámci občianskoprávneho konania. Toto opatrenie je teda chápané ako opatrenie, ktoré je súčasne preventívne a odradzujúce.³⁶

62. V dôsledku toho navrhované opatrenie, označené ako súdny príkaz adresovaný určitej právnickej osobe, ktorý jej ukladá zavedenie systému filtrovania a blokovania, sa v skutočnosti trvalo dotkne bližšie neurčeného počtu právnických alebo fyzických osôb, ISP alebo používateľov internetu, poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti a používateľov uvedených služieb.

e) „na svoje náklady“: znášanie nákladov spojených s vykonaním navrhovaného opatrenia

d) „*in abstracto* a preventívne“: preventívna a odradzujúca funkcia navrhovaného opatrenia

63. Vnútroštátny súd spresnil, že spoločnosť Scarlet má uložiť navrhované opatrenia „*in abstracto*“ a „preventívne“, pričom však nevedol, čo sa tým presne myslí. Možno však predpokladať, že cieľom navrhovaného opatrenia nie je uložiť ISP povinnosť konať založenú na zistení porušenia alebo nebezpečenstva

64. Vnútroštátny súd napokon spresňuje, že náklady na zavedenie požadovaného systému filtrovania a blokovania musí znášať poskytovateľ. Z tohto hľadiska bude mať predmetné opatrenie za následok prenesenie na spoločnosť Scarlet určite nezanedbateľných nákladov, ktoré sú spojené so začatím občianskoprávných konaní, ktoré musia bežne začínať majitelia autorských práv alebo práv súvisiacich s autorským právom alebo ich

35 — Nie je vôbec potrebné zdôrazňovať zjavné výhody, ktoré by majiteľom alebo nositeľom práv, a najmä spoločnostiam, ktoré kolektívne spravujú príslušné práva a ktoré bojujú proti protiprávnemu stahovaniu, prinieslo zovšeobecnenie povinnosti zaviesť systémy filtrovania a blokovania, ak by tieto systémy boli skutočne účinné z funkčného a majetkového hľadiska v porovnaní so stratégiou, ktorá spočíva v dosiahnutí prostredníctvom súdu spolupráce ISP s cieľom zisťovať a spisovať porušovateľov práv, aby mohlo byť následne začaté ich stíhanie.

36 — Spoločnosť Sabam v tejto súvislosti spresňuje, že nemá záujem obviniť spoločnosť Scarlet ako porušovateľa práva duševného vlastníctva ani ako osobu zodpovednú za toto porušovanie, ale chce ju odradiť od poskytovania služieb tretím osobám, ak dané osoby používajú uvedené služby na porušovanie autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom. V tejto súvislosti však treba pripomenúť, že spoločnosti Scarlet bol v prvostupňovom súdnom konaní uložený príkaz ukončiť porušovanie pod hrozbou pokuty, pričom tento príkaz je predmetom odvolania vo veci samej, a že spoločnosť Sabam sa domáha potvrdenia rozhodnutia prvostupňového súdu, ako aj jeho prekladu a zverejnenia rozhodnutia na internetovej stránke spoločnosti Scarlet a vo viacerých novinách.

držitelia, aby sa domohli rozhodnutia o porušení, potrestania a prípadne náhrady za porušenie uvedených práv.

65. Priamy ekonomický dopad dotknutého opatrenia,³⁷ ktorý nebol vyčíslenný a ktorý ani v skutočnosti³⁸ nemožno vyčíslenný, je okrem toho zvýšený v podobe pokuty, ktorá môže byť uložená s navrhovaným opatrením, a najmä pokuty ktorá bude uložená v prípade omeškania so zavedením systému filtrovania a blokovania.

3. Predbežný záver

66. Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že navrhované opatrenie, ktoré ukladá ISP zavedenie takého systému filtrovania a blokovania, ako je vyššie opísaný systém, predstavuje v skutočnosti novú všeobecnú „povinnosť“, ktorá môže byť v konečnom dôsledku trvale rozšírená na všetkých ISP. Samotné opatrenie

37 — Znalec ustanovený predsedom tribunal de première instance de Bruxelles zdôrazňuje tento aspekt otázky. Pozri body 4 a 5 záverov jeho posudku z 29. januára 2007, ktoré sú citované v rozhodnutí vnútroštátneho súdu a zopakované v bode 21 vyššie.

38 — Pre zopakovanie, zásada technologickej neutrality, ktorú obhajuje spoločnosť Sabam znamená, že nie je možné vopred vyčíslenný celkové náklady na zavedenie daného systému filtrovania a blokovania, či už ide o náklady spojené s vývojom a testovaním samotného systému, investičné náklady (filtre, routery ...), náklady na navrhnutie a vedenie projektu alebo ďalšie variabilné náklady na údržbu a prevádzku.

nie je konkretizované ani individualizované, čo sú vlastnosti, ktoré možno obvykle očakávať v prípade odvetvy alebo reakcie na konanie, ktoré sa považuje za konkrétne a určité. V reakcii na viac-menej individualizované porušenia práv duševného vlastníctva má vnútroštátny súd prijať opatrenie, ktoré, opakujem, môže byť vo svojej povahe len všeobecné, a to tak z osobného, ako aj z priestorového a časového hľadiska.

67. Za týchto okolností by som rád uviedol, že z tohto hľadiska, a ak by sa mala otázka vnútroštátneho súdu posudzovať len z pohľadu práv a záujmov spoločnosti Scarlet, treba na ňu v súlade so zásadou zákonnosti v jej najširšom zmysle odpovedať záporne. Ako totiž Súdny dvor rozhodol v už citovanom rozsudku Hoechst/Komisia³⁹, „zásahy verejnej moci do sféry súkromnej činnosti každej osoby či už fyzickej, alebo právnickej, [musia mať] právny základ a musia byť podložené dôvodmi ustanovenými zákonom“. Táto požiadavka ochrany, ktorá je považovaná za všeobecnú zásadu práva Únie, predstavuje vyjadrenie zásad zákonnosti a právnej istoty, ktoré zase vyplývajú z konceptu právneho

39 — Bod 19.

štátu.⁴⁰ Súdny dvor už opakovane rozhodol, že zásada právnej istoty vyžaduje, aby právna úprava, ktorá ukladá zataženie daňových poplatníkov,⁴¹ ktorá má nepriaznivé dôsledky pre jednotlivcov,⁴² ktorá ukladá reštriktívne opatrenia majúce vážny dosah na práva a slobody dotknutých osôb,⁴³ bola jasná a presná, aby dotknuté osoby mohli jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a na základe

nich prijať zodpovedajúce opatrenia.⁴⁴ Ako uvediem nižšie v časti,⁴⁵ v ktorej sa budem zaoberať hľadiskom, ktoré zastávajú užívateľia služieb spoločnosti Scarlet a všeobecnejšie používatelia internetu, vnútroštátne zákonné ustanovenie, podľa ktorého môže byť daná povinnosť spoločnosti Scarlet uložená, navyše nespĺňa tieto požiadavky.

40 — Vôbec netreba pripomínať, že Únia je podľa článku 2 Zmluvy o EÚ založená na hodnotách najmä právneho štátu, a že Súdny dvor už dávno zakotvil vo svojej judikature koncept „Spoločenstva práva“; pozri najmä rozsudky z 23. apríla 1986, *Les Verts/Parlament*, 294/83, Zb. s. 1339, bod 23 a z 3. septembra 2008, *Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia*, C-402/05 P a C-415/05 P, Zb. s. I-6351, bod 281. V tejto súvislosti, a vzhľadom na všetky výhrady, ktoré musia byť spojené s používaním konceptov vnútroštátneho práva v práve Únie, pozri najmä CALLIÉS, C., a RÜFFERT, M.: *EU/EGV, Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtscharta, Kommentar*, Beck, 2007, s. 62; SCHWARZE, J.: *Droit administratif européen*, Bruylant, 2009, s. 219 a nasl.; AZOULAI, L.: *Le principe de légalité*. In: AUBY, J.-B. a DUTHEIL DE LA RÓCHERE, J.: *Droit administratif européen*, Bruylant, 2007, s. 394, konkrétne s. 399; SIMON D.: *La Communauté de droit*. In: SUDRE, F. a LABAYLE, H.: *Réalité et perspectives du droit communautaire des droits fondamentaux*, Bruylant, 2000, s. 85, konkrétne s. 117 a nasl.

41 — Pozri rozsudky z 9. júla 1981, *Gondrand a Garancini*, 169/80, Zb. s. 1931, bod 17; z 22. februára 1989, *Komisia/Francúzsko a Spojené kráľovstvo*, 92/87 a 93/87, Zb. s. 405, bod 22; z 13. februára 1996, *Van Es Douane Agenten*, C-143/93, Zb. s. I-431, bod 27; zo 17. júla 1997, *National Farmers' Union a i.*, C-354/95, Zb. s. I-4559, bod 57; zo 16. októbra 1997, *Banque Indosuez a i.*, C-177/96, Zb. s. I-5659, bod 27; z 23. septembra 2003, *BGL*, C-78/01, Zb. s. I-9543, bod 71, a z 20. novembra 1997, *Wiener Sl*, C-338/95, Zb. s. I-6495, bod 19.

42 — Pozri najmä rozsudky zo 7. júna 2005, *VEMW a i.*, C-17/03, Zb. s. I-4983, bod 80; zo 14. januára 2010, *Stadt Papenburg*, C-226/08, Zb. s. I-131, bod 45; zo 14. septembra 2010, *Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia a i.*, C-550/07 P, Zb. s. I-8301, bod 100, a z 2. decembra 2010, *Jakubowska*, C-225/09, Zb. s. I-12329, bod 42.

43 — Rozsudok z 29. apríla 2010, *M a i.*, C-340/08, Zb. s. I-3913, bod 65.

68. Okrem toho a najmä podľa prístupu, ktorý správne zastáva Komisia, je pomerne zrejmé, že medzi udávaným porušením práv duševného vlastníctva a navrhovaným opatrením neexistuje vzťah primeranosti. Ale to podľa mňa nie je predmetom otázky položenej vo veci samej. V tejto veci vzniká otázka, či táto nová „povinnosť“ zaviesť systém filtrovania a blokovania s vyššie uvedenými vlastnosťami, môže byť s ohľadom na jej vplyv na základné práva užívateľov služieb príslušných ISP, t. j. užívateľov internetu, uložená vo forme súdneho príkazu adresovaného ISP,

44 — Pozri tiež rozsudky z 30. januára 1985, *Komisia/Dánsko*, 143/83, Zb. s. 427, bod 10; z 21. júna 1988, *Komisia/Taliano*, 257/86, Zb. s. 3249, bod 12; zo 16. júna 1993, *Francúzsko/Komisia*, C-325/91, Zb. s. I-3283, bod 26; z 1. októbra 2009, *Komisia/Rada*, C-370/07, Zb. s. I-8917, bod 39; z 11. novembra 2010, *Grootes*, C-152/09, Zb. s. I-11285, bod 43, a z 22. decembra 2010, *Gowan Comércio*, C-77/09 Zb. s. I-13533, bod 47. Pokiaľ ide o požiadavku jasnosti a presnosti opatrenia na prebratie smernice, pozri najmä rozsudky z 20. októbra 2005, *Komisia/Spojené kráľovstvo*, C-6/04, Zb. s. I-9017, bod 21; z 10. mája 2007, *Komisia/Rakúsko*, C-508/04, Zb. s. I-3787, bod 73, a z 3. marca 2011, *Komisia/Irsko*, C-50/09, Zb. s. I-873, bod 46.

45 — Pozri nižšie, časť E, bod 101 a nasl.

a na právnom základe, ktorý musí byť ešte preskúmaný.

C — Posúdenie opatrenia vo vzťahu k smerniciam a článkom 7, 8 a 11 Charty: „obmedzenie“ v zmysle článku 52 ods. 1 Charty

69. Prejudiciálna otázka sa týka výkladu Súdny dvorom „smerníc 2001/29 a 2004/48, v spojení so smernicami 95/46, 2001/31 a 2002/58, vykladaných najmä vzhľadom na články [7, 8, 11 a článok 52 ods. 1 Charty]“. Treba v podstate určiť, či vzhľadom na existujúce vnútroštátne právne predpisy umožňuje tento súbor predpisov zložený z primárneho a sekundárneho práva Únie súdom členských štátov prijať prostredníctvom súdneho príkazu také opatrenia, ako je vyššie opísané. Keďže sporným opatrením, ako uvidíme neskôr, sú bezprostredne dotknuté práva a slobody zaručené článkami 7, 8 a 11 Charty, spor vo veci samej treba preskúmať najmä vzhľadom na primárne právo a musí byť vyložené sekundárne právo. V súvislosti s týmto tvrdením treba uviesť niekoľko úvodných pripomienok.

70. Tu treba pripomenúť, že smernice uvedené v otázke predstavujú právny rámec, do ktorého by malo spadať prijatie navrhovaného

opatrenia,⁴⁶ pričom niektorí sa domnievajú, že tieto smernice umožňujú prijatie daného opatrenia alebo aspoň neodporujú jeho prijatiu, a iní sa zase domnievajú, že dané smernice takéto prijatie neumožňujú, či mu dokonca bránia.⁴⁷ Tieto smernice viac-menej výslovne odkazujú na základné práva zaručené EDLP a teraz Chartou.⁴⁸ Vo svojom rozsudku Promusicae Súdny dvor rozhodol, že je na členských štátoch, aby pri prebraní a uplatňovaní týchto smerníc zabezpečili spravodlivú rovnováhu medzi základnými právami, ku ktorých zaručeniu majú prispievať.

71. Je známe, že články 7, 8 a 11 Charty zaručujú právo na rešpektovanie súkromného

46 — Napríklad článok 8 ods. 3 smernice 2001/29/ES a článok 9 ods. 1 písm. a) smernice 2004/48 ukladajú členským štátom povinnosť zloženú z dvoch častí, a to stanoviť súdne mechanizmy, ktorými sa zabezpečí jednak predchádzanie porušovaniu práv duševného vlastníctva, a jednak potrestanie takýchto porušení. Článok 15 ods. 1 smernice 2000/31 ukladá členským štátom povinnosť zdržať sa určitého konania, ktorá sa skladá z dvoch častí: členské štáty nesmú uložiť „poskytovateľom“ všeobecnú povinnosť monitorovať informácie, ktoré prenášajú alebo ktoré uložili, ani všeobecnú povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by naznačovali, že ide o nezákonnú činnosť. Už samotným svojím predmetom smernice 95/46 a 2002/58 zaručujú právo na ochranu osobných údajov. Článok 4 smernice 2006/24 stanovuje, že členské štáty prijímú opatrenia, ktoré zaisťujú, že údaje uchovávané v súlade s touto smernicou sa poskytnú len príslušným vnútroštátnym orgánom, v presne stanovených prípadoch a v súlade s vnútroštátnym právom.

47 — Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v už citovanej veci Promusicae, v ktorých boli podrobne preskúmané vzťahy medzi jednotlivými smernicami.

48 — Pozri najmä odôvodnenia č. 1, 2, 10 a 37 smernice 95/46/ES, odôvodnenia č. 3, 11 a 24 smernice 2002/58, odôvodnenie č. 9 smernice 2000/31 a odôvodnenia č. 9 a 25, ako aj článok 4 smernice 2006/24.

a rodinného života, právo na ochranu osobných údajov a slobodu prejavu a právo na informácie. Takisto netreba zdôrazňovať, že v prejednávanej veci ide o ďalšie základné práva, a najmä právo vlastníť majetok, zaručené článkom 17 ods. 1 Charty, a presnejšie právo na ochranu duševného vlastníctva zaručené článkom 17 ods. 2 Charty, ktoré je vo veľkej miere porušované protiprávnym sťahovaním na internete, pričom tieto práva sú zjavne centrom sporu vo veci samej. Vzhľadom na navrhované opatrenie a požadovaný systém filtrovania a blokovania, ako aj znenie položenej otázky, ide predovšetkým o práva zaručené článkami 7, 8 a 11 Charty, pričom právo vlastníť majetok je dotknuté iba sekundárne, a to tým, že k zavedeniu systému musí dôjsť výlučne na náklady ISP.⁴⁹

a článok 10 ods. 2 EDLP. Ak sa má uvedené opatrenie považovať ako také za obmedzenie,⁵⁰ treba overiť, či spĺňa jednotlivé podmienky stanovené danými ustanoveniami.

1. „vykladané najmä vzhľadom na články 7 a 8 Charty“: o rešpektovaní súkromného života a práva na ochranu osobných údajov

73. Navrhované opatrenie treba postupne skúmať ako možné obmedzenie jednak práva

72. Za týchto okolností sa teraz treba zaoberať otázkou, či je navrhované opatrenie možné považovať za „obmedzenie“ výkonu práv a slobôd v zmysle článku 52 ods. 1 Charty, vykladaného so zreteľom na článok 8 ods. 2

49 — Keďže systém filtrovania a blokovania má byť zavedený výlučne na náklady ISP, uvedené opatrenie sa môže javiť aj ako „zbavenie“ práva vlastníť majetok v zmysle článku 17 Charty, ktorý treba vykladať s prihliadnutím na článok 1 protokolu č. 1 k EDLP a príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Tento aspekt otázky však nebude v týchto návrhoch hlbšie preskúmaný.

50 — Alebo ďalej za „zásah“ v zmysle článku 8 EDLP alebo za „obmedzenie“ v zmysle článku 10 EDLP. K týmto pojmom pozri najmä GANSHOF VAN DER MEERSCH, W. J.: *Réflexions sur les restrictions à l'exercice des droits de l'homme dans la jurisprudence de la Cour européenne de Strasbourg*, *Völkerrecht als Rechtsordnung – Internationale Gerichtsbarkeit – Menschenrechte, Festschrift für H. Mosler*. Springer: 1983, s. 263; KISS, C.-A.: *Les clauses de limitation et de dérogation dans la CEDH*. In: TURP, D., BEAUDOIN, G.: *Perspectives canadiennes et européennes des droits de la personne*. Yvon Blais: 1986, s. 119; DUARTE, B.: *Les restrictions aux droits de l'homme garantis par le Pacte international relatif aux droits civils et politiques et les Conventions américaine et européenne des droits de l'homme*, záverečná práca, Université de Lille II, 2005; VILJANEN, J.: *The European Court of Human Rights as a Developer of the General Doctrines of Human Rights Law. A Study of the Limitation Clauses of the European Convention on Human Rights*, záverečná práca, Université de Tampere, 2003; LOUCAIDES, L. G.: *Restrictions or limitations on the Rights guaranteed by the European Convention on Human Rights*. In: *The Finnish Yearbook of International Law*, Zv. 3, s. 334.

na ochranu osobných údajov a jednak práva na rešpektovanie dôvernosti komunikácie. Všeobecne, ako Komisia už niekoľkokrát uviedla,⁵¹ možnosť zostať anonymný je zásadná, ak chceme chrániť základné práva na súkromie v kybernetickom priestore. Je síce evidentné, že smernice 95/46 a 2002/58 treba vykladať so zreteľom na články 7 a 8 Charty,⁵² prípadne s prihliadnutím na článok 8 EDLP,⁵³ prepojenie medzi právom na ochranu osobných údajov (článok 8 Charty) a zavedením navrhovaného systému filtrovania a blokovania je oveľa menej zrejmé.⁵⁴

a) Ochrana osobných údajov (článok 8 Charty)

74. Je obtiažne posúdiť konkrétny dopad systému filtrovania a blokovania na právo na ochranu osobných údajov. Prvý problém spočíva v identifikácii dotknutých osobných údajov, pretože tieto údaje s výnimkou údaju o „IP adresách“⁵⁵ nie sú jednoznačne identifikované. Technologická neutralita, ktorej sa spoločnosť Sabam domáha totiž znamená, že nie je možné vopred určiť, či sa zavedený systém vzťahuje aj na spracovanie osobných údajov. *A fortiori* nie je možné určiť, či sa vzťahuje aj na zhromažďovanie a priradovanie IP adries.

51 — Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Vytvoriť bezpečnejšiu informačnú spoločnosť posilnením bezpečnosti informačnej infraštruktúry a bojom proti počítačovej kriminalite – eEurope 2002 [KOM(2000) 890 v konečnom znení, zvlášť s. 23].

52 — Pozri v tejto súvislosti najmä rozsudky z 20. mája 2003, Rundfunk, C-465/00, C-138/01 a C-139/01, Zb. s. I-4989, bod 68; zo 16. decembra 2008, Satakunnan Markkinapörssi a Satamedia, C-73/07, Zb. s. I-9831, ako aj Volker und Markus Schecke a Eifert, už citovaný, bod 56 a nasl. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v už citovanej veci Promusicae, bod 51 a nasl.

53 — Pozri najmä odôvodnenie č. 10 smernice 95/46, odôvodnenia č. 1, 2, 7, 10, 11, 24, ako aj článok 1 ods. 1 smernice 2002/58.

54 — Spoločnosť Scarlet a združenie ISPA, ako aj belgická, česká a holandská vláda v podstate tvrdia, že zavedenie tohto systému filtrovania a blokovania by viedlo k tomu, že ISP by spracovávali osobné údaje v rozpore s ustanoveniami smernice 95/46 a 2002/58. Spoločnosť Sabam, poľská a fínska vláda, ako aj Komisia sa naopak domnievajú, že zavedenie tohto systému nie je v rozpore so smernicami 95/46 a 2002/58. Pokiaľ ide o preskúmanie zákazov spracovania stanovených týmito smernicami, pozri najmä návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v už citovanej veci Promusicae, bod 64 a nasl.

75. Druhým problémom je určiť, či IP adresy predstavujú osobné údaje. Súdny dvor doposiaľ rozhodoval iba vo veciach, v ktorých boli s IP adresami spojené údaje týkajúce sa mena alebo názvu.⁵⁶ Zatiaľ však nemal príležitosť

55 — Spoločnosť Scarlet a združenie ISPA tvrdia, že IP adresa, ktorú má každý užívateľ internetu inu, predstavuje osobný údaj, pretože je ňou možné presne identifikovať užívateľov internetu. Preto zhromažďovanie a priradovanie IP adries užívateľom internetu, ktoré je nevyhnutné pre ich identifikáciu, a teda fungovanie takého systému, predstavuje spracovanie osobných údajov, ktoré smernice nedovoľujú.

56 — Rozsudok Promusicae, už citovaný, bod 45; uznesenie z 19. februára 2009, LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, C-557/07, Zb. s. I-1227.

posúdiť, či možno IP adresu ako takú považovať za osobný údaj.⁵⁷

osobné údaje v zmysle článku 2 písm. a) uvedenej smernice.⁶¹

76. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov už uviedol,⁵⁸ že „monitorovanie správania používateľ[ov] internetu a ďalšie získavanie ich IP adries znamená zasahovanie do práv užívateľov na rešpektovanie ich súkromného života a ich korešpondencie“⁵⁹. Pracovná skupina pre ochranu jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov, zriadená smernicou 95/46,⁶⁰ sa tiež domnieva, že IP adresy nepochybne predstavujú

77. Tieto stanoviská zodpovedajú právnej realite, ktorá vyplýva z článku 5 smernice 2006/24/ES,⁶² ktorý ukladá poskytovateľom internetového pripojenia povinnosť uchovávať určité údaje najmä na účely vyšetrovania, odhalovania a stíhania závažných trestných činov. Presnejšie ide o „údaje potrebné na zistenie a identifikáciu zdroja komunikácie“, medzi ktoré patrí meno a adresa účastníka alebo registrovaného užívateľa, ktorému bola pridelená IP adresa, ako aj údaje potrebné na zistenie „dátum[u] a čas[u] prihlásenia a odhlásenia z internetového spojenia v určitých hodinách spolu s dynamickou alebo statickou IP adresou, ktorú komunikácii prideliť poskytovateľ internetového prístupu“.

57 — Dá sa povedať, že taká otázka bola nepriamo položená vo veci C-461/10, *Bonnier Audio a. l.*, prebiehajúcej na Súdnom dvore, Ú. v. EÚ C 317, 2010, s. 24, v ktorej má Súdny dvor v podstate rozhodnúť, či smernica 2006/24, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2002/58, bráni uplatneniu vnútroštátneho ustanovenia, ktoré sa zakladá na článku 8 smernice 2004/48 a ktorá povoľuje, aby bolo poskytovateľovi internetových služieb na účely identifikácie konkrétneho účastníka nariadené poskytnúť majiteľovi alebo držiteľovi autorských práv poskytnúť IP adresu, ktorá bola použitá pri porušení uvedeného práva.

58 — Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov z 22. februára 2010 k prebiehajúcim rokovaniam Európskej únie týkajúcim sa obchodnej dohody o boji proti falšovaniu (ACTA) (Ú. v. ES C 147, s. 1, bod 24); stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykořisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2004/68/SVV (Ú. v. EÚ C 323, s. 6, bod 11).

59 — V tejto súvislosti sa odvoláva na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, rozhodnutie *Weber a Saravia v. Nemecko* z 29. júna 2006, sťažnosť č. 54934/00, Zb. 2006-XI, a rozsudok *Liberty a. i. v. Spojené kráľovstvo* z 1. júla 2008, sťažnosť č. 58243. Treba však uviesť, že ani jedna z týchto dvoch vecí sa konkrétne netýkala zhromažďovania IP adries na internete, ale dohľadu nad telekomunikáciami.

60 — „Nazvaná pracovná skupina zriadená podľa článku 29“.

78. Z tohto hľadiska možno IP adresu považovať za osobný údaj, pretože je pomocou nej možné identifikovať osobu odkazom na

61 — Pozri konkrétne stanovisko č. 4/2007 z 20. júna 2007 ku koncepcii osobných údajov, WP 136, ktoré sa nachádza na adrese <<http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/>>. Pozri tiež všeobecnejšie odporúčanie č. 3/97 z 3. decembra 1997, *Anonymita na internete*, WP 6, a pracovný dokument nazvaný „Rešpektovanie súkromia na internete — Spoločný európsky prístup o ochrane údajov na sieti“, prijatý 21. novembra 2000, WP 37, najmä s. 22.

62 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 15. marca 2006 o uchovávaní údajov vytvorených alebo spracovaných v súvislosti s poskytovaním verejne dostupných elektronických komunikačných služieb alebo verejných komunikačných sietí a o zmene a doplnení smernice 2002/58/ES (Ú. v. EÚ L 105, s. 54).

identifikačné číslo alebo akýkoľvek iný prvok, ktorý túto osobu charakterizuje.⁶³

ochranu osobných údajov⁶⁵ do tej miery, ktorá stačí na označenie za obmedzenie v zmysle článku 52 ods. 1 Charty.

79. Nevzniká teda otázka, aký je právny štát IP adres, ale skôr treba určiť, za akých podmienok a na aké účely je možné IP adresy zhromažďovať, za akých podmienok je možné priradovať a spracovávať osobné údaje, ktoré z nich vyplývajú, alebo ďalej za akých podmienok možno žiadať, aby došlo k ich zhromažďovaniu a priradovaniu.⁶⁴

b) Dôvernosc' elektronických komunikácií (článok 7 Charty)

80. Treba uviesť, že systém filtrovania a blokovania, ako je požadovaný systém, môže bez ohľadu na vyššie uvedené neistoty technologickej povahy predstavovať zásah do práva na

81. Zavedenie systému filtrovania elektronických komunikácií, ako je požadovaný systém, má dopad na právo na ochranu korešpondencie a všeobecne právo na ochranu komunikácie zaručené článkom 7 Charty,⁶⁶ ako je vykladaný s prihliadnutím na článok 8 EDĽP

63 — Ako je napríklad prístup, ktorý sleduje Commission nationale de l'informatique et des libertés en France (Národná komisia pre informatiku a slobody vo Francúzsku); pozri uznesenie č. 2007-334 z 8. novembra 2007. V tejto súvislosti pozri napríklad GONZÁLEZ PASCUAL, M.: *La Directiva de retención de datos ante el Tribunal Constitucional Federal alemán. La convergencia de jurisprudencias en la Europa de los Derechos: un fin no siempre deseable*. REDE, 2010, č. 36, s. 591.

64 — Pokiaľ ide o rozsah zákazu uchovávať a oznamovať prevádzkové údaje v zmysle smernice 2002/58 a výnimky z neho, odkazujem na stanovisko generálnej advokátky J. Kokott v už citovanej veci Promusicae, bod 64 a nasl.

65 — Článkom 11 smernice 2006/24 bol doplnený najmä ods. 1a do článku 15 smernice 2002/58, podľa ktorého sa článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 nevzťahuje na údaje, ktorých uchovávanie výslovne požaduje smernica 2006/24. Článok 4 smernice 2006/24 v tejto súvislosti stanovuje, že „členské štáty prijímú opatrenia, ktoré zaisťujú, že údaje uchovávané v súlade s touto smernicou sa poskytnú v mimoriadnych prípadoch príslušným vnútroštátnym orgánom a v súlade s vnútroštátnym právom. Postup, ktorý treba dodržať, a podmienky, ktoré treba splniť pre získanie prístupu k uchovávaným údajom v súlade s požiadavkami nevyhnutnosti a primeranosti, vymedzí každý členský štát vo svojom vnútroštátnom práve, pokiaľ príslušné ustanovenia práva Európskej únie alebo medzinárodného práva verejného, najmä EDĽP v zmysle výkladu Európskeho súdu pre ľudské práva, neustanovujú inak“.

66 — Spoločnosť Scarlet, ktorú podporuje združenie ISPA, tvrdí, že zavedenie tohto systému by porušovalo ustanovenia smernice 2002/58 týkajúce sa dôvernosti elektronických komunikácií, pričom v tejto súvislosti odkazuje na odôvodnenie č. 26 a článok 5 uvedenej smernice.

a príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

82. Európsky súd pre ľudské práva doteraz ešte nemal príležitosť rozhodnúť o zlučiteľnosti osobitných opatrení spočívajúcich v kontrole elektronických komunikácií s EDLP, a teda už vôbec nie o zlučiteľnosti takého systému filtrovania a blokovania, ako je požadovaný systém. Možno sa však domnievať, že vzhľadom na judikatúru týkajúcu sa telefonického odpočúvania,⁶⁷ také opatrenia predstavujú zásahy v zmysle článku 8 EDLP. Tento súd mal napokon príležitosť rozhodnúť, že zhromažďovanie a uchovávanie bez vedomia osoby osobných údajov vzťahujúcich sa na používanie telefónu, elektronickej pošty a internetu touto osobou predstavuje „zásah“ do výkonu práva dotknutej osoby na rešpektovanie súkromného života a korešpondencie v zmysle článku 8 EDLP.⁶⁸

83. Článok 5 smernice 2002/58⁶⁹ definuje a zaručuje dôvernosť správ príslušných

prevádzkových dát prenášaných pomocou verejnej komunikačnej siete a verejne dostupných elektronických komunikačných sietí. Toto ustanovenie ukladá členským štátom najmä povinnosť zakázať akékoľvek narušovanie alebo dohľad nad správami, pokiaľ to nie je zákonne oprávnené v súlade s článkom 15 uvedenej smernice. Uvedené ustanovenie článku 15 umožňuje členským štátom prijať legislatívne opatrenia, ktorými obmedzí rozsah práva na ochranu komunikácií, pokiaľ takéto obmedzenie predstavuje nevyhnutné opatrenia na zabránenie, vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie trestných činov. Opatrenia, ktoré môžu byť v tejto súvislosti prijaté, musia byť v každom prípade „v súlade so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva vrátane tých, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 1 a 2 Zmluvy o Európskej únii“.

2. „vykladané najmä vzhľadom na článok 11 Charty“: o záruke slobody prejavu a práve na informácie

67 — S výslovným odkazom na túto judikatúru preskúmal okrem toho opatrenie na odpočúvanie bytu. Rozsudok ESLP, Vetter v. Francúzsko z 31. mája 2005, sťažnosť č. 59842/00, bod 27, ktorý výslovne odkazuje na jeho prístup v rozsudkoch Huvig v. Francúzsko z 24. apríla 1990, sťažnosť č. 11105/84, séria A 176-B, a Kruslin v. Francúzsko z 24. apríla 1990, sťažnosť č. 11801/85, séria A 176-A.

68 — Rozsudok ESLP, Copland v. Spojené kráľovstvo z 3. apríla 2007, sťažnosť č. 62617/00, § 43 a 44.

69 — Je potrebné uviesť, že odôvodnenie č. 15 smernice 2000/31 výslovne odkazuje na článok 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/66/ES z 15. decembra 1997 týkajúcu sa spracovávanía osobných údajov a ochrany súkromia v odvetví telekomunikácií (Ú. v. ES L 24, 1998, s. 1), ktorá bola zrušená smernicou 2002/58.

84. Článok 11 Charty, ktorý zaručuje nielen právo rozširovať informácie, ale aj právo

informácie prijímať,⁷⁰ sa zjavne vzťahuje na internet.⁷¹ Ako zdôraznil Európsky súd pre ľudské práva, „vdaka dostupnosti internetových stránok, ako aj ich schopnosti uchovávať a šíriť veľké množstvo údajov, tieto stránky vo veľkej miere prispievajú k zlepšovaniu prístupu verejnosti k aktuálnym informáciám a všeobecne k zjednodušeniu poskytovania informácií“.⁷²

ods. 1 Charty⁷³ bez ohľadu na technické podmienky, v súlade s ktorými je kontrola komunikácií konkrétne vykonávaná, a bez ohľadu na rozsah a hĺbku vykonávanej kontroly, ako aj na účinnosť a dôveryhodnosť skutočne vykonanej kontroly, čo sú otázky, ktoré môžu byť predmetom ďalšej diskusie, ako som zdôraznil vyššie.

85. Je nepochybné, ako zdôraznila spoločnosť Scarlet, že zavedenie takého systému filtrovania a blokovania, ako je požadovaný systém, a predovšetkým systému blokovania, ktorý môže zahŕňať kontrolu všetkých elektronických komunikácií prechádzajúcich jej službami, predstavuje už svojou povahou „obmedzenie“ v zmysle článku 10 EDLP slobody komunikácie zakotvenej v článku 11

86. Ako uviedla spoločnosť Scarlet, kombinovaný systém filtrovania a blokovania sa nevyhnutne dotkne legálnych výmen obsahov, čiže bude mať dopad na obsah práv zaručovaných článkom 11 Charty, a to už len z toho dôvodu, že zákonnosť či nezákonnosť určitej komunikácie, ktorá závisí od rozsahu príslušného autorského práva, sa v jednotlivých krajinách líši, a nie je teda technologickou otázkou. Na základe toho je možné dospieť k záveru, že nijaký systém filtrovania a blokovania sa nezdá byť schopný zaručiť spôsobom zlučiteľným s požiadavkami článku 11 a článku 52 ods. 1 Charty blokovanie len tých komunikácií, ktoré sú konkrétne identifikovateľné ako protiprávne.

70 — Podobne ako článok 10 EDLP. Pozri najmä rozsudok ESLP Observer a Guardian v. Spojené kráľovstvo z 26. novembra 1991, sťažnosť č. 13585/88, séria A 216, § 59, a Guerra a i. v. Taliansko z 19. februára 1998, sťažnosť č. 14967/89, Zb. 1998-I, § 53.

71 — Možno uviesť, že Európsky súd pre ľudské práva mal tiež príležitosť zohľadniť „moc“ internetu, ktorý tým, že je *per se* prístupný všetkým, má redukčný účinok veľkého rozsahu, pri svojom posúdení zlučiteľnosti „obmedzenia“ slobody prejavu s ohľadom na požiadavky článku 10 ods. 2 EDLP. Pozri presnejšie rozsudky ESLP Mouvement Raëlien Suisse v. Švajčiarsko z 13. januára 2011, sťažnosť č. 16354/06, § 54 a nasl.; Akdaş v. Turecko zo 16. februára 2010, sťažnosť č. 41056/04, § 28, a Willem v. Francúzsko zo 16. júla 2009, sťažnosť č. 10883/05, § 36 a 38.

72 — Rozsudok ESLP, Times Newspapers Limited v. Spojené kráľovstvo z 10. mája 2009, sťažnosti č. 3002/03 a 23676/03, § 27. ESLP v tomto prípade rozhodol, že „zriadenie archívov na internete predstavujúce základný aspekt úlohy, ktorú majú internetové stránky“, spadá do pôsobnosti článku 10 EDLP.

73 — Dalo by sa tvrdiť, že ustanovenia práva duševného vlastníctva členského štátu môžu samé osebe predstavovať obmedzenie v zmysle článku 10 EDLP; pozri DANAY, R.: Copyright vs. Free Expression: the Case of peer-to-peer File-sharing of Music in the United Kingdom. In: *Yale Journal of Law & Technology*, 2005-2006, Zv. 8, č. 2, s. 32.

3. Predbežný záver

87. Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že navrhované opatrenie sa tým, že ukladá zavedenie takého systému filtrovania a blokovania elektronických komunikácií, ako je vyššie opísaný systém, môže negatívne dotknúť výkonu práv a slobôd chránených Chartou, ako boli preskúmané vyššie, a musí byť teda vo vzťahu k užívateľom služieb spoločnosti Scarlet a všeobecne voči užívateľom internetu kvalifikované ako „obmedzenie“ v zmysle článku 52 ods. 1 Charty.⁷⁴ Obmedzenia výkonu základných práv užívateľov, ktoré by bolo spojené so zavedením tohto systému filtrovania a blokovania, sú pritom prípustné iba ak spĺňajú určité podmienky, ktoré treba teraz preskúmať.

D — O podmienkach obmedzenia výkonu práv a slobôd uznaných Chartou a osobitne o podmienke vzťahujúcej sa na „kvalitu zákona“ (článok 52 ods. 1 Charty)

88. V známych ustanoveniach Charta stanovuje podmienky, ktorým podlieha akékoľvek

obmedzenie výkonu práv a slobôd stanovené Chartou, rovnako ako EDLP definuje podmienky, za ktorých možno považovať akýkoľvek zásah do práva na rešpektovanie súkromného života alebo akékoľvek obmedzenie slobody prejavu za legitímne.

89. Článok 52 Charty teda odkazuje na „potrebu ochrany práv a slobôd iných“, ako aj na nutnosť, aby akékoľvek opatrenie takejto povahy zodpovedalo „cieľom všeobecného záujmu“ a bolo v súlade so zásadou proporcionality. Hoci ochrana práv duševného vlastníctva celkom iste predstavuje cieľ všeobecného záujmu, o čom svedčia aj smernice 2001/29 a 2004/48, požadovaný systém filtrovania a blokovania je vzhľadom na okolnosti vo veci samej odôvodnený predovšetkým nevyhnutnosťou chrániť „práva a slobody iných“. „Potreba ochrany práv“ majiteľov autorského práva alebo práv súvisiacich s autorským právom je centrom sporu tejto veci a je základnou príčinou začatia občianskoprávneho konania spoločnosťou Sabam proti spoločnosti Scarlet.

90. Tu treba prízvukovať, že vlastnícke právo je teraz zakotvené článkom 17 Charty, pričom ods. 2 tohto článku, ktorý vôbec nemožno opomenúť, výslovne stanovuje, že „duševné vlastníctvo je chránené“. Pripomínam tiež, že Súdny dvor už zakotvil vlastnícke právo ako základné právo, ktoré je súčasťou

⁷⁴ — Alebo „zásah“ v zmysle článku 8 EDLP či „obmedzenie“ v zmysle článku 10 EDLP.

všeobecných právnych zásad⁷⁵, a uznal, že autorské právo je súčasťou vlastníckeho práva⁷⁶. Cieľom samotných smerníc 2001/29 a 2004/48⁷⁷ je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany duševného vlastníctva. Okrem toho podľa ustálenej judikatúry Európskej komisie pre ľudské práva a Európskeho súdu pre ľudské práva sa na duševné vlastníctvo ako také nepochybne vzťahuje ochrana podľa článku 1 Protokolu č. 1 k EDLP⁷⁸.

najmä na základe licencií udelených za úhradu poplatkov.⁸⁰

91. Súdny dvor napokon uviedol, že základným dôvodom existencie autorského práva je udeliť tvorcom dômyselných a originálnych diel výhradné právo tieto diela použiť.⁷⁹ Autorské právo a práva súvisiace s autorským právom teda majú hospodársku povahu, pretože s nimi súvisí najmä možnosť komerčne využiť rozširovanie chráneného diela,

92. Takže celkom iste ide o „potrebu ochrany práva“ v zmysle článku 52 ods. 1 Charty, ktorá môže predstavovať normatívny dôvod „obmedzenia“ iných práv a slobôd v zmysle toho istého ustanovenia.

93. Po spresnení týchto skutočností treba uviesť, že s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď na jeho otázku, nebude nevyhnutné podrobne preskúmať všetky podmienky prípustnosti obmedzení práv a slobôd uznaných Chartou. Tento súd sa totiž veľmi konkrétne pýta, či obmedzenie výkonu práv a slobôd, ktoré, ako som uviedol, predstavuje zavedenie požadovaného systému filtrovania a blokovania, môže existovať „na základe jediného [vnútroštátneho] zákonného ustanovenia“, ktoré predstavuje článok 87 ods. 1 zákona z 30. júna 1994 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom, a ktoré aj napokon v celom rozsahu cituje. Tento aspekt prejudiciálnej otázky prednostne vyžaduje preskúmanie prvej podmienky stanovenej v článku 52 ods. 1 Charty,

75 — Pozri najmä rozsudok z 12. septembra 2006, Laserdisken, C-479/04, Zb. s. I-8089, bod 62.

76 — Rozsudok Laserdisken, už citovaný, bod 65.

77 — Pozri najmä odôvodnenie č. 3 a 4 smernice 2001/29, ako aj odôvodnenie č. 1 a 10 smernice 2004/48.

78 — Pozri najmä rozhodnutia ESLP, Smith Kline a French Laboratories Ltd. v. Holandsko zo 4. októbra 1990, sťažnosť č. 12633/87, DR 66, s. 81, a A. D. v. Holandsko z 11. januára 1994, sťažnosť č. 21962/93; rozsudky ESLP British-American Tobacco Company Ltd v. Holandsko z 20. novembra 1995, séria A 331, § 71-72; Chappel v. Spojené kráľovstvo z 30. marca 1989, sťažnosť č. 10461/83, séria A 152A, § 59, a Anheuser-Bush Inc. v. Portugalsko z 11. januára 2007, sťažnosť č. 73049/01, § 71 a 72; rozhodnutie Melnychuk v. Ukrajina z 5. júla 2005, sťažnosť č. 28743/03, § 3.

79 — Pozri rozsudok zo 17. mája 1988, Warner Brothers a Metronome Video, 158/86, Zb. s. 2605, bod 13.

80 — Pozri rozsudky z 20. januára 1981, Musik-Vertrieb membran a K-tel International, 55/80 a 57/80, Zb. s. 147, bod 12, a z 20. októbra 1993, Phil Collins a i., C-92/92 a C-326/92, Zb. s. I-5145, bod 20.

t. j. podmienky aby obmedzenie bolo „ustanovené zákonom“, ktorá je doslovne stanovená tak v tomto ustanovení Charty, ako aj v článku 8 ods. 2 a článku 10 ods. 2 EDLP, pričom toto preskúmanie vykonám s prihliadnutím na príslušné rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce sa výkladu oboch uvedených článkov EDLP, ktoré, ako som už zdôraznil, postupne vytvorili mimoriadne rozsiahlu judikatúru umožňujúcu poskytnúť hlavné črty tejto podmienky.

predmetného zákona“. ⁸² Daný „zákon“ musí byť totiž „dostatočne dostupný a predvídateľný, t. j. formulovaný dostatočne presne, aby jednotlivcovi umožňoval – pri zabezpečení odbornej rady v prípade potreby – náležite sa správať“, „posúdiť dôsledky, ktoré môžu pre neho vyplývať“, ⁸³ „posúdiť do tej miery, ktorá je primeraná vzhľadom na okolnosti prípadu dôsledky, ktoré môžu vyplývať z určitého aktu“. ⁸⁴

94. Európsky súd pre ľudské práva opakovane rozhodol, že ustanovenia EDLP, ktoré podriaďujú zásah do výkonu práva alebo obmedzenie výkonu slobody zaručených dohovorom podmienke, aby boli „stanovené zákonom“ ⁸¹ znamenajú nielen to, že opatrenie musí spočívať na právnom základe ako takom, teda musí mať „základ vo vnútroštátnom práve“, ale tieto ustanovenia navyše stanovujú požiadavky, ktoré spočívajú, ak mám citovať výraz použitý daným súdom „v kvalite

95. „Zákon“ teda musí byť dostatočne jasný, ⁸⁵ a predvídateľný, pokiaľ ide o zmysel a povahu uplatniteľných opatrení, ⁸⁶ a takisto musí dostatočne jasne definovať rozsah a pravidlá výkonu právomoci zasahovať do výkonu práv

81 — Najmä VAN DIJK, P. a i.: *Theory and practice of the European Convention on Human Rights*. 4. vyd., Intersentia, 2006, s. 336; JACOBS, F. G., WHITE, R. C. A., OVEY, C.: *The European Convention on Human Rights*. 5. vyd., Oxford University Press, 2010, s. 315; HARRIS, D. J., O'BOYLE, M., WARBRICK, C.: *Law of the European Convention on Human Rights*. 2. vyd., Oxford University Press, 2009; GRABENWARTER, C.: *Europäische Menschenrechtskonvention: ein Studienbuch*. 3. vyd., Helbing & Lichtenhahn, 2008, s. 112; MATSCHER, F.: *Der Gesetzesbegriff der EMRK*. In: ADAMOVIČ und KOBZINA, A.: *Der Rechtsstaat in der Krise – Festschrift Edwin Loebenstein zum 80. Geburtstag*, Mainz: 1991, s. 105; GUNDEL, J.: *Beschränkungsmöglichkeiten*, in *Handbuch der Grundrechte*, Band VI/1, Müller, 2010, s. 471; WEIß, R.: *Das Gesetz im Sinne der europäischen Menschenrechtskonvention*, Duncker & Humblot, 1996.

82 — Pozri najmä MARTÍN-RETORTILLO BAQUER, L.: *La calidad de la ley según la jurisprudencia del Tribunal europeo de derechos humanos*. In: *Derecho Privado y Constitución*, 2003, č. 17, s. 377; WACHSMANN, P.: *De la qualité de la loi à la qualité du système juridique*. In: *Libertes, Justice, Tolerance, Melanges en hommage au doyen Gerard Cohen-Jonathan*, Bruylant, Brusel, Zv. 2, s. 1687.

83 — Rozsudok ESLP, Leander v. Švédsko z 26. marca 1987, sťažnosť č. 9248/81, séria A 116, § 50.

84 — Rozsudok ESLP, Margareta a Roger Andersson v. Švédsko z 25. februára 1992, sťažnosť č. 12963/87, seria A 226-A, s. 25, § 75.

85 — Rozsudok ESLP, Tan v. Turcie z 3. júla 2007, sťažnosť č. 9460/03, § 22 až 26; v tejto veci sa súd zaoberal zlučiteľnosťou právnej úpravy o korešpondencii väzňov so zásadou jasnosti zákona. Rozhodol, že právna úprava, ktorá poskytovala riaditeľom väzníc na základe rozhodnutia disciplinárnej komisie právomoc odmietnuť odoslať akúkoľvek zásielku považovanú za „neprijemnú“, cenzurovať ju alebo ju zničiť, nestanovila dostatočne jasne rozsah a pravidlá voľnej úvahy orgánov v príslušnej oblasti.

86 — Pozri najmä rozsudok ESLP, Kruslin v. Francúzsko, už citovaný, § 30; rozhodnutie ESLP, Coban v. Španielsko z 25. septembra 2006, sťažnosť č. 17060/02.

zaručených EDLP.⁸⁷ Zákon, ktorý udeľuje diskrečnú právomoc, sám osebe neodporuje tejto požiadavke pod podmienkou, že rozsah a spôsob výkonu takej právomoci sú definované so zreteľom na dotknutý legitímny cieľ dostatočne jasne, aby jednotlivcovi poskytovali primeranú ochranu proti svojvôli.⁸⁸ Zákon, ktorý priznáva právomoc voľnej úvahy teda musí stanoviť jej rozsah.⁸⁹

vyplýva⁹² potreba dostupnosti a predvídateľnosti zákona pre dotknutú osobu.⁹³

96. Obmedzenie je teda prípustné len vtedy, ak má právny základ vo vnútroštátnom práve, a to právny základ, ktorý musí byť dostupný, jasný a predvídateľný,⁹⁰ pričom všetky tieto podmienky vyplývajú z konceptu dodržiavania pravidiel právneho štátu.⁹¹ Z tejto požiadavky dodržiavania pravidiel právneho štátu

97. Podmienka, že akékoľvek obmedzenie musí byť „ustanovené zákonom“, podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva teda znamená, že konanie osôb vykonávajúcich verejnú moc má vopred stanovené limity, ktoré sú definované právnymi normami, čo „ukladá určité požiadavky, ktoré musia spĺňať tak samotné právne normy, ako

87 — Pozri, najmä rozsudok ESLP, *Sanoma Uitgevers v. Holandsko* zo 14. septembra 2010, sťažnosť č. 38224/03, § 81 a 82.

88 — Okrem iných aj rozsudok *Margareta a Roger Andersson*, už citovaný, § 75.

89 — Rozsudok ESLP, *Silver a i. v. Spojené kráľovstvo* z 25. marca 1983, sťažnosti č. 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75 a 7136/75, séria A 61, § 88.

90 — Pozri v tejto súvislosti bod 53 návrhov, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v už citovanej veci *Promiscæ*, pričom citovala rozsudok *Österreichischer Rundfunk*, už citovaný, body 76 a 77.

91 — Pokiaľ ide o súhrnné vyjadrenie týchto jednotlivých požiadaviek, pozri najmä rozsudok ESLP *Kopp v. Švajčiarsko* z 25. mája 1998, sťažnosť č. 23224/94, Zb. 1998-II, § 55.

92 — Rozsudok ESLP *Valenzuela Contreras v. Španielsko* z 30. júla 1998, sťažnosť č. 27671/95, Zb. 1998-V, § 46, odkazujúci na rozsudok EDLP z 2. augusta 1984, *Malone*, sťažnosť č. 8691/79, séria A 82 a na už citované rozsudky EDEL *Kruslin v. Francúzsko* a *Kopp v. Švajčiarsko*.

93 — Zásada dodržiavania pravidiel právneho štátu, ktorá je obsiahnutá v preambule EDLP, znamená, že vnútroštátne právo poskytuje určitú ochranu pred svojvoľnými zásahmi verejnej moci do práv zaručených EDLP. Ak táto zásada „vyžaduje, aby zasahovanie orgánov do práv jednotlivcov bolo možné účinne preskúmať“ (ESLP, rozsudok *P. Klass a i. v. Nemecko* zo 6. septembra 1978, sťažnosť č. 5029/71, séria A 28, s. 25 a 26, § 55; rozsudok *Malone*, už citovaný, § 68; rozsudok *Silver a i.*, už citovaný, § 90) „znamená to okrem iného, že zásah výkonnej moci do práv jednotlivca musí podliehať účinnému preskúmaniu, ktoré zvyčajne musí zabezpečovať prinajmenšom v poslednom stupni súdna moc, pretože poskytuje najlepšie záruky nezávislosti, nestrannosti a riadneho postupu“ (rozsudok ESLP *Klass a i.*, už citovaný, § 55), vyžaduje aj „minimálny stupeň ochrany“, ktorý by bol porušený, „ak by rozsah voľnej úvahy priznanej výkonnej moci nebol obmedzený“ (k článku 8 EDLP pozri okrem iných rozsudky ESLP *Malone*, už citovaný, § 68 a *Kruslin v. Francúzsko*, už citovaný, § 30; ako aj rozsudky ESLP *Rotaru v. Rumunsko* zo 4. mája 2000, sťažnosť č. 28341/95, Zb. 2000-V, § 55; *Segerstedt-Wiberg a i. v. Švédsko* zo 6. júna 2006, sťažnosť č. 62332/00, Zb. 2006-VII, § 76; *Lupsa v. Rumunsko* z 8. júna 2006, sťažnosť č. 10337/04, Zb. 2006-VII, § 34; rozhodnutie ESLP *Weber a Saravia v. Nemecko* z 29. júna 2006, sťažnosť č. 54934/00, Zb. 2006-XI, § 94; k článku 10 EDLP, rozsudok ESLP *Sanoma Uitgevers*, už citovaný, § 82) alebo, ak by rozsah voľnej úvahy priznanej súdu nebol obmedzený (ESLP, rozsudok *Huvig v. Francúzsko* z 24. apríla 1990, sťažnosť č. 11105/84, séria A 176-B, s. 55, § 29; rozhodnutie *Weber a Saravia v. Nemecko*, už citované, § 94; rozsudok *Liberty a i.* už citovaný, § 62; rozsudok *Bykov v. Rusie* z 10. marca 2009, sťažnosť č. 4378/02, § 78).

aj postupy, ktoré majú zabezpečiť ich účinné dodržiavanie“.⁹⁴

zákona tak nebráni tomu, aby dotknutá osoba bola nútená požiadať o odbornú radu s cieľom posúdiť spôsobom primeraným okolnostiam prípadu dôsledky, ktoré môžu z daného aktu vyplývať.⁹⁶ Ide najmä o profesionálov, ktorí sú zvyknutí na veľkú obozretnosť pri výkone svojej profesie.

98. Európsky súd pre ľudské práva tiež už rozhodol, že rozsah pojmu predvídateľnosť a dostupnosť zákona závisí vo veľkom rozsahu od znenia dotknutého predpisu, od oblasti, ktorú upravuje, ako aj od počtu a postavenia osôb, ktorým je určený.⁹⁵ Predvídateľnosť

99. Napokon Európsky súd pre ľudské práva už spresnil, že výraz „zákon“ treba chápať v jeho „materiálnom“ zmysle, a nie len v jeho formálnom zmysle, a to tak, že môže zahŕňať „písané právo“, ako aj „nepísané právo“ alebo aj „právo vytvorené“ súdmi.⁹⁷ V tejto súvislosti môže byť najmä nevyhnutné prípadne zohľadniť judikatúru. „Ustálená judikatúra“, ktorá je zverejnená, a teda dostupná, a ktorou sa riadia sudy nižšieho stupňa, môže za určitých okolností dopĺňať zákonné ustanovenie a objasňovať ho do tej miery, že sa stáva predvídateľným.⁹⁸

94 — WACHSMANN, P.: „La prééminence du droit“, in, *Le droit des organisations internationales, Recueil d'études à la mémoire de Jacques Schwob*, s. 241, najmä 263; pozri tiež WIARDA, G.: *La Convention européenne des droits de l'homme et la prééminence du droit, Rivista di studi politici internazionali*, 1984, s. 452; GRABARCZYK, K.: *Les principes généraux dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, PUAM, 2008, najmä s. 194 a nasl.; MORIN, J.-Y.: „La prééminence du droit dans l'ordre juridique européen“. In: *Theory of International Law at the Threshold of the 21st Century. Essays in Honour of Krzysztof Skubiszewski*. Kluwer Law International, 1996, s. 643.

95 — ESLP, rozsudky Groppera Radio a i. v. Švajčiarsko z 28. marca 1990, sťažnosť č. 10890/84, séria A 173, s. 26, § 68; Cantoni v. Francúzsko z 15. novembra 1996, sťažnosť č. 17862/91, Zb. 1996-V, § 35. Ako tento súd už zdôraznil v súvislosti s opatrením dohľadu prostredníctvom GPS na pohyb osoby na verejnosti, relatívne prísne kritériá stanovené a uplatňované v špecifickom kontexte dohľadu nad telekomunikáciami nemožno použiť *mutatis mutandis* na všetky druhy zásahu. Pozri rozsudok ESLP, Uzun v. Nemecko z 2. septembra 2009, sťažnosť č. 35623/05, § 66. V uvedenej veci tento súd rozhodol sledovať všeobecné zásady, „aby existovala primeraná ochrana proti svojvoľnému zásahu do výkonu práv chránených článkom 8“ EDLP. V danom prípade, ako daný súd pripomína, „ak ide o tajný dohľad verejných orgánov, neexistencia verejnej kontroly a riziko zneužitia právomoci predpokladajú, že vnútroštátne právo poskytuje ochranu pred svojvoľnými zásahmi do výkonu práv zaručených článkom 8“. „Súd sa musí uistiť o existencii primeraných a dostatočných záruk pred zneužitím. Toto posúdenie závisí od všetkých okolností v príslušnej veci, napríklad od povahy, rozsahu a trvania prípadných opatrení, dôvodov potrebných pre nariadenie takých opatrení, orgánov príslušných pre ich nariadenie, výkon a kontrolu, ako aj od druhu opravných prostriedkov poskytovaných vnútroštátnym právom“.

96 — Okrem iných rozsudky ESLP Groppera Radio, už citovaný, § 68, a Tolstoy Miloslavsky, už citovaný, § 37.

97 — Pozri najmä rozsudky ESLP Sunday Times v. Spojené kráľovstvo (č. 1) z 26. apríla 1979, sťažnosť č. 6538/74, séria A 30, § 49; Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo z 13. júla 1995, sťažnosť č. 18139/91, séria A 316-B, § 37; Sanoma Uitgevers, už citovaný, § 83.

98 — Pozri najmä rozsudky ESLP Müller a i. v. Švajčiarsko z 24. mája 1988, sťažnosť č. 10737/84, séria A 133, § 29.

100. Napokon, Charta aj EDLP pripúšťa jú možnosť obmedziť výkon práv a slobôd a zásah do výkonu práv, ktoré zaručujú, najmä pod podmienkou, že sú „stanovené zákonom“. Predovšetkým na základe zásady dodržiavania pravidiel právneho štátu zakotvenej v preambule EDLP Európsky súd pre ľudské práva vytvoril na základe tohto výrazu a najmä prostredníctvom pojmu „kvalita zákona“⁹⁹ skutočnú doktrínu, podľa ktorej akékoľvek obmedzenie alebo zásah musia byť vopred stanovené zákonom, prinajmenšom vo svojom materiálnom zmysle, ktorý je dostatočne presný vo vzťahu k sledovanému cieľu, t. j. musí spĺňať minimálne požiadavky. Súdny dvor musí zohľadniť túto judikatúru pri výklade rámca pôsobnosti príslušných ustanovení Charty.

E — „na základe jediného zákonného ustanovenia“: *preskúmanie vnútroštátnej právnej úpravy vo vzťahu k podmienke týkajúcej sa „kvality zákona“ (článok 52 ods. 1 Charty)*

101. V tomto štádiu mojej analýzy treba odpovedať už len na otázku, či právny základ, ktorý vnútroštátny súd identifikoval v právnom poriadku členského štátu, môže z hľadiska užívateľov služieb ISP a všeobecne užívateľov internetu skutočne predstavovať „zákon“ požadovaný Chartou v zmysle vyššie preskúmanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, prispôbenej prípadne špecifikám právneho poriadku Únie.

⁹⁹ — Treba poznamenať, že judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva postupne priznávala pojmu „kvalita zákona“ samostatný význam prispôbený cieľom sledovaným EDLP, ktorý ho odlišuje od podobných pojmov s často širším obsahom, ktoré existujú v právnych poriadkoch niektorých členských štátov; pozri okrem iného MILANO, L.: „Contrôle de constitutionnalité et qualité de la loi“, *Revue du Droit public*, 2006, č. 3, s. 637; Ku zlej kvalite zákona: Vagueness Doctrine at the French Constitutional Council, *Hastings Constitutional Law Quarterly*, zima 2010, č. 37, s. 243; REICHERZER, M.: *Legitimität und Qualität von Gesetzen*, *Zeitschrift für Gesetzgebung*, 2004, s. 121; WACHSMANN, P.: „La qualité de la loi“, *Mélanges Paul Amssek*, s. 809; MONTALIVET, P.: „La „juridicisation„ de la légistique. À propos de l'objectif de valeur constitutionnelle d'accessibilité et d'intelligibilité de la Loi“, in: *La confection de la loi*, PUF, 2005, s. 99; MOYSAN, H.: „L'accessibilité et l'intelligibilité de la loi. Des objectifs à l'épreuve de la pratique normative“, *AJDA*, 2001, s. 428.

102. Najprv treba pripomenúť doslovné znenie dotknutého vnútroštátneho zákonného ustanovenia, ktorým je v prejednávanej veci článok 87 ods. 1 druhý pododsek zákona z 30. júna 1994 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom, ktoré vnútroštátny súd citoval *in extenso* v samotnej prejudiciálnej otázke: „[predseda Tribunal de première instance a predseda Tribunal de commerce] môžu tiež vydať súdny príkaz ukončiť konanie, smerujúci proti sprostredkovateľom, ktorých služby sú využívané tretími osobami na porušovanie autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom“.

103. Po spresnení tejto okolnosti je nepochybné, že belgická právna úprava obsahuje „nejaký“ právny základ pre vydanie, v rámci občianskoprávneho konania začatého s cieľom, aby bolo rozhodnuté o porušení autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom, toto porušenie potrestané a poskytnuté náležité zadostučinenie, príkazu na ukončenie porušovania smerujúceho, ako vo veci samej proti ISP, akým je spoločnosť Scarlet, s cieľom dosiahnuť účinné ukončenie uvedeného porušenia. Problém predložený v otázke vnútroštátneho súdu však nespochívá v tom, či príslušný belgický súd môže všeobecne vydať príkaz ukončiť porušenie za takých súvislostí a s takým cieľom, ale či môže na základe tejto svojej právomoci ukladať súdne príkazy nariadiť vzhľadom na požiadavky vyplývajúce z „kvality zákona“ v zmysle EDLP, a teraz aj Charty, opatrenie takej povahy, ako je opatrenie požadované v prejednávanej veci.

104. Z tohto hľadiska musím najprv opäť poukázať na svoje pôvodné úvahy týkajúce sa vlastností, a v konečnom dôsledku „povahy“ navrhovaného opatrenia.

105. Ako som uviedol vyššie, z pohľadu spoločnosti Scarlet a iných ISP je povinnosť výlučne na svoje náklady zaviesť taký systém filtrovania a blokovania ako je dotknutý

system, na jednej strane tak zvláštna, či dokonca neobvyklá, a na druhej strane „nová“, či dokonca neočakávaná, že ju možno pripustiť len pod podmienkou, že je výslovne, vopred, jasne a presne stanovená v „zákone“ v zmysle Charty. Len ťažko sa však dá predpokladať, že príslušný vnútroštátny súd sa bude prijatím navrhovaného opatrenia na základe dotknutého vnútroštátneho právneho ustanovenia pohybovať v medziach výslovne, vopred, jasne a presne definovaných „zákonom“, najmä ak vezmeme do úvahy ustanovenia článku 15 smernice 2000/31.¹⁰⁰ Podľa názoru spoločnosti Scarlet by sa prijatie opatrenia takejto povahy belgickým súdom dalo len ťažko predvídať¹⁰¹ a vzhľadom na jeho prípadné hospodárske dôsledky by sa dalo dokonca považovať za svojvoľné.

106. Z pohľadu užívateľov služieb spoločnosti Scarlet a všeobecnejšie používateľov internetu má požadovaný systém filtrovania,

100 — Článok 15 ods. 1 smernice 2000/31 ukladá členským štátom povinnosť zdržať sa určitého konania, ktorá sa skladá z dvoch častí. Nesmú „poskytovateľom“ uložiť všeobecnú povinnosť monitorovať informácie, ktoré prenášajú alebo ktoré uložili, ani všeobecnú povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by naznačovali, že ide o nezákonnú činnosť. Článok 12 ods. 1 smernice 2000/31 navyše členským štátom ukladá zabezpečiť, aby poskytovatelia služieb spočívajúcich v poskytovaní prístupu do komunikačnej siete, a teda najmä ISP, neboli zodpovední za prenášané informácie.

101 — Odôvodnenie č. 30 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2002/22/ES o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb, smernica 2002/58/ES týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií a nariadenie (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (Ú. v. EÚ L 337, s. 11), tiež spresňuje, že „smernica 2002/22/ES... nevyžaduje od poskytovateľov, aby sledovali informácie, ktoré ich sieťami prechádzajú, ani iniciovali súdne konania voči zákazníkom z dôvodu takýchto informácií, ani neberie poskytovateľov na zodpovednosť za takéto informácie“.

bez ohľadu na pravidlá jeho konkrétneho fungovania, pôsobiť systematicky, univerzálne, stále a trvalo, ale jeho zavedenie nie je spojené s nijakou osobitnou zárukou vzťahujúcou sa najmä na ochranu osobných údajov a na dôvernosť komunikácie. Okrem toho, systém blokovania má tiež bez ohľadu na pravidlá jeho konkrétneho fungovania pôsobiť bez toho, aby bola výslovne stanovená možnosť dotknutých osôb, t. j. používateľov internetu, brániť sa proti blokovaní určitého súboru alebo napadnúť dôvodnosť takého blokovania.

107. Len ťažko to môže platiť inak, pretože cieľom dotknutého vnútroštátneho zákona nie je umožniť príslušným vnútroštátnym súdom prijať opatrenie spočívajúce vo filtrovaní celej elektronickej komunikácie užívateľov služieb ISP, ktorí vykonávajú svoju činnosť na území príslušného členského štátu.

108. Treba preto dospieť k záveru, že dotknuté ustanovenie vnútroštátneho práva nemožno so zreteľom na články 7, 8 a 11 Charty a predovšetkým požiadavky vzťahujúce sa na „kvalitu zákona“, či všeobecnejšie požiadavky vyplývajúce z konceptu právneho štátu, považovať za dostatočný právny základ na vydanie súdneho príkazu zaviesť taký systém

filtrovania a blokovania, ako je systém požadovaný vo veci samej.

109. Napokon z hľadiska „materiálneho“ významu pojmu „zákon“ treba tiež konštatovať, že nebola nijako preukázaná existencia rozsiahlej judikatúry belgických súdov, ktorá by opakovala a objasnila výklad a uplatňovanie dotknutého ustanovenia vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie a právom EDLP v zmysle navrhovaného opatrenia, a umožnila tak dospieť k záveru, že požiadavka predvídateľnosti zákona bola splnená.¹⁰²

110. Vzhľadom na vyššie uvedené konštatovanie nie je potrebné skúmať dopad práva Únie na „kvalitu“¹⁰³ vnútroštátneho právneho základu. Generálna advokátka J. Kokott v tejto súvislosti vo svojich návrhoch v už citovanej veci *Promusicae*¹⁰⁴ zdôraznila, že „dosiahnutie rovnováhy medzi dotknutými situáciami v oblasti základných práv prináleží v prvom rade zákonodarcovi Spoločenstva“ a že „členské štáty sú však tiež povinné to

102 — Pozri najmä rozsudok ESLP Chappel, už citovaný, § 56. Pozri tiež rozsudky ESLP Bock a Palade v. Rumunsko z 15. februára 2007, sťažnosť č. 21740/02, § 61 až 64; July a Libération v. Francúzsko zo 14. februára 2008, sťažnosť č. 20893/03, § 55; a Brunet-Lecomte a i. v. Francúzsko z 5. februára 2009, sťažnosť č. 42117/04, § 42.

103 — Pokiaľ ide o zohľadnenie práva Únie pri preskúmaní kvality zákona Európskym súdom pre ľudské práva, pozri najmä rozsudok ESLP Cantoni, už citovaný, § 30 a rozhodnutie ESLP Marchiani v. Francúzsko z 27. mája 2008, sťažnosť č. 30392/03.

104 — Bod 56.

zohľadniť pri výkone ich zákonodarnej právomoci, ktorá im zostáva v rámci preberania smerníc“.

111. Kládne sa teda obzvlášť citlivá otázka „zodpovednosti“ Únie a členských štátov s ohľadom na dodržiavanie požiadaviek vyplývajúcich z právneho štátu, ktoré boli vyššie preskúmané, v situácii, v ktorej sú smernice spolu s vnútroštátnymi opatreniami na ich prebratie uplatňované tak, že dochádza k „obmedzeniu“ Chartou zaručeného práva alebo slobody ňou priznanej. Znenie otázky položenej vnútroštátnym súdom, ktorá sa výslovne týka ustanovení vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou boli prebraté smernice 2001/29 a 2004/48 o ochrane duševného vlastníctva, však umožňuje po predchádzajúcom zistení, že žiadna z dotknutých smerníc neukladá zavedenie takého systému filtrovania a blokovania, ako je systém požadovaný vo veci samej, zatiaľ sa touto otázkou nezaoberať.

112. Napokon myšlienka, že dotknuté smernice a predovšetkým smernica 2000/31 musia byť predmetom aktualizovaného výkladu prihliadajúceho na vývoj technológií a používanie internetu, musí byť v tejto súvislosti odmietnutá. Hoci požiadavka predvídateľnosti zjavne neznamená absolútnu istotu, ako Európsky súd pre ľudské práva opakovane

rozhodol,¹⁰⁵ prístup svedčiaci v prospech „živého“ výkladu predpisov nemôže nahradiť neexistenciu akéhokoľvek vnútroštátneho právneho základu, ktorý by výslovne zmieňoval systém filtrovania a blokovania elektronických komunikácií. Výklad práva Únie a konkrétne článku 15 smernice 2000/31 v tom zmysle, že uvedený článok umožňuje alebo nebráni prijatiu navrhovaného opatrenia, by bol v rozpore s požiadavkami týkajúcimi sa „kvality zákona“ a porušoval by zásady právnej istoty¹⁰⁶ a ochrany legitímnej dôvery.

113. Musím ešte doplniť niekoľko záverečných úvah. Charta, rovnako ako EDLP tým, že vyžaduje, aby akékoľvek „obmedzenie“ (alebo „zásah“ do) práv a slobôd bolo „ustanovené zákonom“, úplne konkrétne odkazuje na funkciu zákona, práva vo vlastnom slova zmysle, ako na zdroj *tranquillitas publica*, a to vo veľmi citlivej oblasti, ktorá nás zaujíma. Podľa Charty sa pritom vyžaduje nielen to, aby zákon „predchádzal“ akémukoľvek obmedzeniu práv a slobôd, ale aj to, aby dané obmedzenie rešpektovalo ich „podstatu“, čo prakticky nevyhnutne vyžaduje zásah zákonodarcu pri definovaní hranice medzi obmedzením práva a v zásade nedotknuteľnou sférou uvedenej podstaty. Charta tiež vyžaduje,

105 — Ako zdôrazňuje, „hoci je dosiahnutie istoty mimoriadne žiaduce, táto istota je niekedy sprevádzaná prílišnou nepružnosťou, pričom právo sa musí prispôbovať zmenám situácií“; pozri najmä rozsudok ESLP Sunday Times, už citovaný, bod 49; a rozsudok ESLP Éditions Plon v. Francúzsko z 18. mája 2004, sťažnosť č. 58148/00, Zb. 2004-IV, § 26.

106 — Pokiaľ ide o väzbu príležitostne stanovenú Európskym súdom pre ľudské práva medzi zásadami dodržiavania pravidiel právneho štátu a „právnej istoty“, pozri najmä rozsudky ESLP Sovtransavto Holding v. Ukraine z 25. júla 2002, sťažnosť č. 48553/99, Zb. 2000-VII, § 77, a Timotijevich v. Ukraine z 8. novembra 2005, sťažnosť č. 63158/00, § 32. Pozri tiež GRABARCZYK K.: *Les principes généraux dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, už citovaná záverečná práca, najmä s. 209 a nasl., č. 583 a nasl.

aby akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd v nej uznaných dodržiavalo zásadu proporcionality, zodpovedalo zásade nevyhnutnosti a skutočne sledovalo ciele všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo zodpovedalo potrebe ochrany práv a slobôd iných. So zreteľom na všetky tieto podmienky podľa môjho názoru opäť chýba samotná existencia „zákona“ chápaného ako „odhlasované“ právo, čiže demokraticky legitimizované. Len v prípade zákona v parlamentnom zmysle slova by totiž bolo možné pristúpiť k preskúmaniu ostatných podmienok, ktoré stanovuje článok 52 ods. 1 Charty. V tejto súvislosti by sa dalo tvrdiť, že článok 52 ods. 1 Charty obsahuje implicitnú požiadavku „odhlasovaného“ zákona, ktorý by zodpovedal intenzite

verejnej diskusie. V tejto veci však ide o výslovnú požiadavku zákona ako „predtým prijatého práva“. Keďže, ako som už uviedol, takýto zákon v prejednávanej veci neexistuje, je možné odpovedať na prvú otázku položenú vnútroštátnym súdom.

114. Navrhujem preto, aby Súdny dvor odpovedal na prvú prejudiciálnu otázku, ktorú položil Cour d'appel de Bruxelles, záporne, a v dôsledku toho aby rozhodol, že nie je potrebné odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku položenú subsidiárne.

V — Návrh

115. Navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Cour d'appel de Bruxelles takto:

Smernicu 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vyžiteľnosti práv duševného vlastníctva v spojení so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní

osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov, smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcou sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií, a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode), vykladané s ohľadom na články 7, 8, 11 a článok 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie so zreteľom na články 8 a 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby vnútroštátny súd na základe jediného zákonného ustanovenia, podľa ktorého: „[príslušné vnútroštátne súdy] môžu tiež vydať súdny príkaz ukončiť konanie, smerujúci proti sprostredkovateľom, ktorých služby sú využívané tretími osobami na porušovanie autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom,, prijal opatrenie ukladajúce '[poskytovateľovi prístupu na internet] povinnosť zaviesť vo vzťahu ku všetkým svojim zákazníkom, *in abstracto* a preventívne, výlučne na svoje náklady a bez časového obmedzenia, systém filtrovania celej elektronickej komunikácie, tak vstupujúcej, ako aj vystupujúcej a prechádzajúcej jeho službami, najmä využitím programov peer-to-peer, pričom tento systém by mal za cieľ jednak identifikovať na jeho sieti obeh elektronických súborov obsahujúcich hudobné, kinematografické alebo audiovizuálne dielo, o ktorom navrhovateľ tvrdí, že k nemu má práva, a jednak následne blokovať prenos týchto súborov, buď pri zaslaní požiadavky alebo pri ich odosielaní“.